

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษาวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

พระฐิติกร อุ่นเจริญ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
ปีการศึกษา 2566

PROMOTION OF BUDDHISM TOURISM : A CASE OF WAT BOROMRACHA
KANCHANAPISEK ANUSORN TEMPLE, NONTHABURI PROVINCE

PHRA THITIKON AUNJAROEN

A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Tourism,
Faculty of Tourism and Hospitality
Dhurakij Pundit University
Academic Year 2023

ใบรับรองสารนิพนธ์

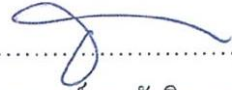
คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษาวัดเล่งเน่ยยี่ 2
จังหวัดนนทบุรี
เสนอโดย พระฐิติกร อุ่นเจริญ
สาขาวิชา การจัดการการท่องเที่ยว
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อศวิน แสงพิกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชพล ทรงสุนทรวงศ์)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อศวิน แสงพิกุล)

..... กรรมการ
(ดร.ณัฐกฤษฏี เอกวรรณัง)

คณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรมรับรองแล้ว

..... คณบดีคณะกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม
(อาจารย์วิสุกานต์ วิศาลสวัสดิ์)

วันที่ 21 เดือน มิ.ย. พ.ศ. 2567

หัวข้อสารนิพนธ์	การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี
ชื่อผู้เขียน	พระฐิติกร อุ่นเจริญ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิบูล
หลักสูตร	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว 2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีกลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีจำนวน 385 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการเข้าไปถึง ด้านกิจกรรม และด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง คือ วัดมีความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม ความสะดวกในการเดินชมสถานที่ต่างๆ ภายในวัด มีพื้นที่ที่สามารถรองรับผู้สูงอายุและคนพิการ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น สอนปริยัติธรรมเป็นภาษาจีน เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง รวมทั้งพื้นที่วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสะอาดมาก จุดอ่อน คือ ลานจอดรถเป็นลานกลางแจ้งเกินไป จุดจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่มมีน้อย ป้ายบอกวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่เด็กและเยาวชน โดยการพัฒนาการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และบุคลากรของประเทศอย่างยั่งยืนตลอดไป

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา, แหล่งเรียนรู้เชิงพุทธศาสนา, นักท่องเที่ยว, ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

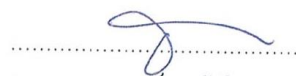
Thematic Paper Title	PROMOTION OF BUDDHISM TOURISM : A CASE OF WAT BOROMRACHA KANCHANAPISEK ANUSORN TEMPLE, NONTHABURI PROVINCE
Author	Phra Thitikon Aunjaroen
Thematic Paper Advisor	Associate Professor Dr.Aswin Sangpikul
Program	Master of Arts
Academic Year	2023

ABSTRACT

This study had the objectives to 1) examine the potentials of buddhism tourism of Wat Boromracha Kanchanapisek Anusorn Temple, Nonthaburi Province from perspectives of related parties and tourists and 2) to analyze strengths, weaknesses, opportunities, and obstacles of buddhism tourism of Wat Boromracha Kanchanapisek Anusorn Temple, Nonthaburi Province. The samples were Thai tourists who visited Wat Boromracha Kanchanapisek Anusorn Temple, Nonthaburi province with a total of 385 respondents. Data were collected through questionnaires. Data were analyzed by descriptive statistics, namely, frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The study found that the respondents generally had their agreements at the highest level, in descending order, namely, tourism place, tourism services, accessibility, activities, and facilities, respectively. The findings of strengths were the beauty of temple's architecture, convenience of accessibility within the temple, friendly accessibility for elderly and disable people, having activities for succession of buddhism such as Chinese teaching and learning, staff with politeness, willingness, and friendliness, and temple cleanliness. Whereas the weaknesses were outdoor parking, limited food & beverage services, and insufficient signs for praying gods. Therefore, it is recommended to promote sustainable tourism activities for youth by developing effective sustainable tourism activities and corresponding to local identity to promote conservation together with the development of natural resources, environment and personnel.

Keywords: Buddhism Tourism, Buddhism Learning Site, Tourists, Tourism Site Potential

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อัศวิน แสงพิบูล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ วัดเล่งเน่ยยี่ 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านสถานที่ รวมทั้งอนุเคราะห์ในด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัด จึงทำให้ได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนเจ้าของผลงาน ตำรา และเอกสารทางวิชาการทุกท่าน ที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาก่อให้เกิดแนวคิดอันมีคุณค่าต่อสารนิพนธ์ฉบับนี้

คุณค่าและประโยชน์จากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณ ที่ให้การอบรมสั่งสอน ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ความสามารถไปพัฒนาในการปฏิบัติหน้าที่การทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

พระฐิติกร อุ่นเจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2. เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	4
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา.....	9
2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับวัดเล่งเน่ยยี่ 2.....	14
2.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	20
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	21
3.1 รูปแบบของการวิจัย.....	21
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	21
3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	22
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	22
3.5 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	23
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	24
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	25
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	25
4.2 ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี	27
4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	31
4.4 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยว..... เชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี	34
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	38
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	38
5.2 อภิปรายผล.....	40
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	44
5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	45
บรรณานุกรม.....	46
ภาคผนวก.....	51
ประวัติผู้เขียน.....	55

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	26
4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพ..... การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ภาพรวม	27
4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพ..... การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	28
4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพ..... การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านการเข้าไปถึง	28
4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพ..... การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านสิ่งสร้างความสบาย สะดวก	29
4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพ..... การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านกิจกรรม	30
4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพ..... การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านการให้บริการ ของสถานที่ท่องเที่ยว	30
4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2..... จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ	31
4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2..... จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ	32
4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2..... จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	32
4.11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยว..... เชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา	33
4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2..... จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	34
4.13 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2..... จังหวัดนนทบุรี	34
4.14 การวิเคราะห์ TOWS METRIX เพื่อเพิ่มศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา..... ของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี	36

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	39

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 วัดเล่งเน่ยยี่ 2.....	15
2.2 ภายในวัดเล่งเน่ยยี่ 2.....	15
2.3 ภายในวัดเล่งเน่ยยี่ 2.....	16
2.4 ภายในวัดเล่งเน่ยยี่ 2.....	16
2.5 สถาปัตยกรรมวัดเล่งเน่ยยี่ 2.....	17

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

พุทธศาสนา ถือว่ามีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตของคนไทยในหลากหลายมิติ ทั้งมิติทางสังคม เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนที่มีความเชื่อ ความศรัทธา มิติทางเศรษฐกิจ เป็นการกระตุ้นให้เกิดเดินทาง ท่องเที่ยว สร้างงาน สร้างรายได้ และมิติทางวัฒนธรรม ได้รวบรวมความรู้หลากหลายแขนง ไปจนถึงเป็นแหล่งรวมของศิลปกรรมที่ทางคุณค่า อาทิ โบราณสถาน โบราณวัตถุและจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งงานศิลปกรรมต่าง ๆ ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่า แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย สะท้อนให้เห็นอารยธรรมและความเจริญของชาติอันเป็นแหล่งรวมที่สามารถศึกษาด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ความเป็นมาของ วัฒนธรรมกับชุมชน ตลอดจนการตั้งถิ่นฐานของชุมชน (มนชนก จุลสิกขี, 2562)

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นการเดินทางเพื่อศึกษาคุณค่าทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ความเชื่อ พร้อมทั้งคุณค่าด้านคุณธรรม จริยธรรม นำไปสู่การประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม (พระมหาสุริยา มะสันเทียะ, 2563) โดยการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ทำให้บ่งบอกถึงความสำคัญต่อทั้งสังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ยังถือเป็นการใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ให้วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชีวิต และมีศักยภาพ เกิดทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการความสบายใจควบคู่กัน จำเป็นต้องมีระบบการบริหารส่วนของเส้นทางสำหรับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาต้นแบบที่มีประสิทธิภาพ รับรองความต้องการของการท่องเที่ยวเชิงธรรมะของสังคม ก่อให้เกิดความร่วมมือ ส่งเสริม และสนับสนุนของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดและชุมชนมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักในวงกว้าง ทั้งในประเทศและนานาชาติ วัดจึงถือว่ามีสำคัญต่อการท่องเที่ยวในการบริการนักท่องเที่ยว และบริการชุมชนอีกด้วย (มนชนก จุลสิกขี, 2562)

การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยวัดเล่งเน่ยยี่ 2 หรือ วัดบรมราชากาญจนานิกะกอนุสรณ์ สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2539 ถือเป็นวัดจีนที่ได้รับความนิยมจากชาวไทย และชาวไทยเชื้อสายจีน สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติในหลวงรัชกาลที่ 9 เนื่องในโอกาสงานครองราชย์ครบ 50 ปี สร้างเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2551 วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีสถาปัตยกรรมแบบตามพระราชวังสำคัญในเมืองปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน ตกแต่งคล้ายเมืองจีนโบราณ นอกจากนี้ทางวัดยังประกอบไปด้วยความเชื่อและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเทพเจ้าภายในวัด เช่น พิธีกรรมการแก้ปีชง พิธีกรรมการเสริมดวง ฯลฯ ส่งผลให้วัดเล่งเน่ยยี่ 2 ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนา และความเชื่อทางพิธีกรรม (พัชรินทร์ บุรณะกร, 2566) อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวในเชิงพุทธศาสนาในปัจจุบันของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 พบว่า

ประสบปัญหาในด้านการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์สูงสุดในแง่การรักษา มรดกทางวัฒนธรรม การจัดการต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และปัจจัยสนับสนุนด้านอื่น ๆ ซึ่งการศึกษา ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนานั้น ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา จะทำให้ ทราบถึงการบริหารจัดการของวัด สามารถวิเคราะห์รูปแบบกระบวนการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ทราบจุดแข็ง จุดอ่อน และอุปสรรค นำไปสู่การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เพื่อให้วัดมีจุดเน้นในการ สร้างสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว (พระมหาสุทิตย์ อาภากรโธ และพระมหาเสรีชน นริสโร, 2556)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น และจากการที่ผู้วิจัยอยู่ในแวดวงทางศาสนาพบว่า วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสำคัญต่อชุมชน และสังคมไทยเป็นอย่างมาก แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมจีนที่ผสมกลมกลืนกับ วัฒนธรรมไทยระหว่างชาติพันธุ์ไทยจีน จึงสนใจศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ผู้วิจัยเชื่อเป็น อย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ให้ดี ยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จาก มุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณี วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

1.3 สมมติฐานการวิจัย

นักท่องเที่ยวที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิง พุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้ทำวิจัย มีการกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ คือ วัดเล่งเน่ยยี่ 2 อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 385 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

ตัวแปรตาม คือ ศักยภาพของส่วนประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สถานที่ท่องเที่ยว 2) การเข้าไปถึง 3) สิ่งสร้างความสบายสะดวก 4) กิจกรรม และ 5) การให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว (Buhalis, 2000)

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา การศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตด้านเวลา คือ เก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี และนักท่องเที่ยว โดยช่วงเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล ตั้งแต่ เดือนสิงหาคม 2566 ถึง เดือนธันวาคม 2566

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา หมายถึง การท่องเที่ยววัด พุทธสถาน รวมทั้งสถานที่สำคัญทางศาสนา

1.5.2 แหล่งเรียนรู้เชิงพุทธศาสนา หมายถึง แหล่งเรียนรู้รูปแบบบุคคลหรือองค์กร อาคาร สถานที่ สื่อการเข้าใจเรียนรู้จำพวก สื่อ นวัตกรรม และแหล่งเรียนรู้รูปแบบ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี

1.5.3 นักท่องเที่ยว หมายถึง กลุ่มคนทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ ที่เดินทางมาเยี่ยมชมวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวที่วัดเล่งเน่ยยี่ในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิจัย

1.5.4 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา การปรับปรุง หรือการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไปจนถึงความน่าสนใจว่ามีความเพียงพอที่จะจูงใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว

1.6.2 ทำให้ทราบถึงศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว

1.6.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมการท่องเที่ยว และอื่น ๆ สามารถนำผลไปใช้ในการพัฒนาต่อยอดการวางกลยุทธ์ให้ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสารด้านแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยได้จำแนกหัวข้อได้ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา
- 2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับวัดเล่งเน่ยยี่ 2
- 2.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

จากการประชุมสหประชาชาติ (United Nations) สามารถสรุปให้เป็นประเด็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวไว้ได้ 3 ประเด็น โดยต้องมี 3 เงื่อนไข คือ 1) จะต้องเป็นการเดินทางไปยังที่ใดที่หนึ่ง แต่ไม่ได้อยู่อาศัยถาวรยาวนาน 2) ผู้เดินทางท่องเที่ยวต้องมีความยินดี และเต็มใจที่จะเดินทางไป ซึ่งต้องไม่ใช่การหารายได้ หรือการไปที่เป็นการประกอบอาชีพ หรือได้รับเงินค่าจ้างใด ๆ และ 3) อาจเป็นการเดินทางไปเพื่อการเยี่ยมหมู่ญาติพี่น้อง วงศ์ตระกูล เพื่อความเพลิดเพลิน สบายใจ ผ่อนคลาย เพื่อความบันเทิงใจ เพื่อการประชุมงานต่าง ๆ (กุลวดี แก้ว กล้า, 2550)

Goeldner and Ritchie (2009) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า ต้องเป็นการท่องเที่ยวภายใต้เงื่อนไขตามหลักการมาตรฐานสากล อันได้แก่ การเดินทางในรูปแบบที่ไม่ได้ไปพักอาศัยถาวร ต้องมีความเต็มใจยินดีที่จะเดินทางไป และไม่ใช่การหารายได้จากการเดินทางนั้น ๆ

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2546) ได้อ้างถึงองค์การการท่องเที่ยวแห่งโลก (World Tourism Organization : WTO) ว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่มีรูปแบบเข้าตามเงื่อนไข 3 ประเด็นหลัก คือ 1) มีความตั้งใจที่จะเดินทางออกไปท่องเที่ยวโดยไม่มีคนคอยบังคับกำกับกับการท่องเที่ยวนั้น ซึ่งต้องไม่มีการจ้างให้เดินทางไป 2) สถานที่ที่จะเดินทางป็นนั้นต้องไม่ใช่สถานที่ที่เป็นภูมิลำเนาดั้งเดิมของผู้เดินทาง โดยต้องเป็นการเดินทางไปชั่วคราว หรือชั่วขณะเท่านั้น อาจมีการพักแรม แต่ต้องเป็นการชั่วคราวเท่านั้น ทั้งนี้จะได้รับการอำนวยความสะดวกจากการพักแรมนั้น ๆ เช่น ร้านอาหาร ห้องพักร่าง ๆ และ 3) ความตั้งใจในการเดินทางมาเยี่ยมเยือนต้องไม่ได้เป็นอาชีพของผู้เดินทาง เช่น คนขับรถบรรทุก ไม่ถือเป็นการท่องเที่ยว เพียงแต่เป็นอาชีพเท่านั้น

นิตา ชัชกุล (2554) กล่าวว่า การท่องเที่ยวถือเป็นการเดินทางที่เดินทางออกจากที่หนึ่งไปจนถึงจุดโดยนับจากจุดเริ่มต้นการเดินทางไปจนถึงปลายทาง ซึ่งจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสำคัญ 3 ประเด็นเป็นอย่างน้อย คือ การเดินทาง การค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่า การท่องเที่ยวที่มีความหมายถึงการเดินทางออกไปหากไม่เดินทางออกไป จะไม่ถือเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น การท่องเที่ยวจะต้องมีความยินดีเต็มใจท่องเที่ยว ไม่ถูกบังคับจากผู้ใด หรือไม่เป็นการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้หรือผลตอบแทนใด ๆ ทั้งนี้อาจมีเป้าหมายในการไปเที่ยวหลายเป้าหมายด้วยกัน เช่น การชมกีฬา การติดต่อกาน การเยี่ยมญาติ การชื่นชมธรรมชาติ เพื่อการพักผ่อนใจ เพื่อการคลายความเครียด หรือไปจนถึงเพื่อการประกอบพิธีการทางศาสนา และอื่น ๆ

ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางที่ไม่ใช่การไปพักอาศัยที่ใดที่หนึ่งอย่างเป็นการถาวร ไม่ได้รับการว่าจ้างให้เดินทาง มีความยินดีและเต็มใจที่จะเดินทางท่องเที่ยว และต้องไม่ถูกบังคับขู่เชิญจากผู้ใดผู้หนึ่งให้ออกไปท่องเที่ยว ทั้งนี้มีเป้าหมายในการเดินทางท่องเที่ยวได้หลากหลายประการ เช่น การชมกีฬา การติดต่อกาน การเยี่ยมญาติ การชื่นชมธรรมชาติ เพื่อการพักผ่อนใจ เพื่อการคลายความเครียด หรือไปจนถึงเพื่อการประกอบพิธีการทางศาสนา และอื่น ๆ

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

พระครูวิมลศิลป์ และคณะ (2555) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีความมีความสำคัญต่อการเติบโตก้าวหน้าของประเทศ การเติบโตของภาคเศรษฐกิจ และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการท่องเที่ยวกลายเป็นแหล่งที่มาของเงินตราต่างประเทศที่สำคัญที่สุด และมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของนานาประเทศนอกจากนี้ในด้านสังคม การท่องเที่ยวยังเป็นการผ่อนคลายที่ช่วยลดความตึงเครียดพร้อม ๆ กับสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้มาเยือนและเจ้าของพื้นที่ จึงเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

สรุคนันท์ ตันตือโฆษกุล อัครวงศ์ และคณะ (2562) กล่าวว่า การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจ รวมไปถึงส่งผลต่อคุณภาพของชีวิตของคนในประเทศ เนื่องจากได้รับประโยชน์จากการพักผ่อน การหลีกเลี่ยงความเครียด คลายกังวล ได้รับประสบการณ์ที่สำคัญในชีวิตด้วยการเดินทางท่องเที่ยว และเป็นประโยชน์ต่อผู้ให้บริการท่องเที่ยวด้วย เช่น แม่ค้า ร้านค้า โรงแรมต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยที่ช่วยผลักดันเศรษฐกิจที่ดีขึ้น โดยการจ้างงาน เพิ่มอาชีพที่สำคัญช่วยกระจายรายได้ให้กับประชาชน ไปจนถึงส่งผลต่อความมั่นคงของคนในประเทศอีกด้วย

รูปแบบของการท่องเที่ยว

วาริษฐ์ มัธยมบุรุษ (2552) กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวออกตามปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ประกอบไปด้วย 1) ท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น เกี่ยวกับกับทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาปลูกจิตใต้สำนึกที่ดีในการรักษาระบบนิเวศแบบถาวร 2) การท่องเที่ยวทะเล 3) การท่องเที่ยวแบบธรณีวิทยา เช่น หิน หน้าผา ลานหิน

ต่าง ๆ เพื่อชื่นชมทิวทัศน์ต่าง ๆ บนพื้นผิวโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไป จะได้รับสิ่งที่สะสมพบเจอมาที่แบบใหม่ ๆ 4) การท่องเที่ยวแบบเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวในพื้นที่การเกษตร แปลงพืชสมุนไพร 5) การท่องเที่ยวเชิงดวงดาว เป็นการชมปรากฏการณ์เกี่ยวกับดวงดาว เรียนรู้ดวงดาว ให้เกิดความรู้ความทรงจำ และสิ่งที่สะสมพบเจอมา

2) การท่องเที่ยวในแหล่งของประเพณีท้องถิ่น ประกอบไปด้วย 1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการท่องเที่ยวใน แหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมความสวยงามให้เกิดความเพลินใจและเพื่อเรียนรู้ให้ เกิดเป็นสิ่งที่สะสมพบเจอมาโดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีจิตใต้สำนึกและรับผิดชอบต่อการรักษามรดก วัฒนธรรม โดยประชาชนในพื้นที่นั้น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวด้วย 2) การท่องเที่ยวชมงาน วัฒนธรรมและประเพณี เป็นการท่องเที่ยวเพื่อชมและร่วมงานประเพณีต่าง ๆ ที่คนในท้องถิ่นในพื้นที่จัดขึ้น ให้เกิดความเพลินใจ 3) การท่องเที่ยวชมรูปแบบการดำเนินชีวิตในชนบท

3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจเป็นพิเศษ ประกอบไปด้วย 1) การท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพ เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการผ่อนคลาย และเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายและใจในแหล่งธรรมชาติและแหล่ง ของประเพณีท้องถิ่นให้เกิดสุนทรียภาพ ซึ่งอาจจัดอยู่ในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความสวยงาม โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีจิตใต้สำนึกในการรักษาสภาวะแวดล้อมและวัฒนธรรมในพื้นที่ และประชาชนในพื้นที่ นั้น ๆ จะมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวด้วย 2) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา เป็นการ ท่องเที่ยวเพื่อการทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปรัชญาทางศาสนา สัจธรรมแห่งชีวิตด้วยการฝึกสมาธิ เช่น การ นวดแผนไทย การทำร่มบ่อสร้าง ฯลฯ 3) การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมในกลุ่มน้อย เป็น การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้รูปแบบการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชน เผ่าต่าง ๆ 4) การท่องเที่ยวในเชิงกีฬา เป็นการท่องเที่ยวเพื่อการเล่นกีฬา ให้ได้รับความเพลินใจ ความสนุกสนาน ความ ตื่นเต้น ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อทั้งร่างกายและจิตใจ เช่น การดำน้ำ ตกปลา ฯลฯ โดยจะต้องมีจิตใต้สำนึกในการ รักษาสภาวะแวดล้อม และวัฒนธรรมในพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งประชาชนในพื้นที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการ ท่องเที่ยวที่ยั่งยืน 5) การผจญภัย เป็นการท่องเที่ยวที่สนุก เร้าใจ ตื่นเต้น ผจญภัยไปในสถานที่ท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติในแบบพิเศษ ล่องแก่ง ปีนผา 6) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ เป็นการท่องเที่ยวที่ เหมาะสำหรับผู้ชื่นชอบใช้ชีวิตร่วมกับผู้ที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ แบบใกล้ชิด รวมทั้งใกล้ชิดกับภูมิปัญญาพื้นถิ่น โดยมีจิตใต้สำนึกในการรักษาสภาวะแวดล้อมและวัฒนธรรมของพื้นที่นั้น ซึ่งคนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการ จัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ยั่งยืน 7) การท่องเที่ยวแบบถาวร เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่เหมาะสมสำหรับผู้ ที่ต้องการท่องเที่ยวในบั้นปลายของชีวิต 8) การท่องเที่ยวแบบมีการให้หรือตอบแทนรางวัล เป็นการท่องเที่ยวที่ ถูกจัดขึ้นเพื่อเป็นการชดเชยคืนกำไรแก่ผู้ที่ทำยอดได้ถึงเป้าหมายที่องค์การนั้นตั้งเอาไว้ 9) การท่องเที่ยว สำหรับการประชุม เพื่อเข้าร่วมประชุมที่มีการจัดรายการนำเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยมีการคิด ราคาแบบเหมาราคาค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และ 10) การท่องเที่ยวแบบประสมประสาน มีการนำเที่ยวได้เลือกสรร รูปแบบการท่องเที่ยวมาอย่างดีแล้ว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดี

ส่วนประกอบของการท่องเที่ยว

นักวิชาการได้สรุปส่วนประกอบของการท่องเที่ยวไว้ในรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

Collier and Harraway (1997) กล่าวว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพประกอบไปด้วย ส่วนประกอบหลัก 3 ประเด็นหรือ 3 As ประกอบไปด้วย

1) สิ่งจูงใจ ที่เกิดขึ้นจากสถานที่ หรือสถานการณ์ โดยสถานที่อาจเกิดขึ้นจากธรรมชาติหรือมนุษย์ สร้างขึ้น แต่เหตุการณ์ที่ประทับใจเกิดขึ้นจากมนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นทั้งสิ้น เพราะต้องมีการให้บริการที่ประทับใจ

2) สิ่งสร้างความสบายสะดวก (Amenities) หมายถึง สถานที่ที่ใช้ในการรับรองนักท่องเที่ยว โดยมี ลักษณะเป็นสิ่งปลูกสร้าง มีลักษณะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน อันมีเป้าหมายเพื่อใช้เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้มาเยือน หรืออาจไม่ใช้ในรูปแบบของอาคารบ้านเรือน หรือตึก แต่อาจเป็นสิ่งที่ช่วยอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับระบบการขนส่งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เดินทางสามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกมากขึ้น อาจเป็นระบบความสว่างของไฟฟ้า ที่ช่วยให้ผู้เดินทางสามารถมองเห็นเส้นทางได้อย่างชัดเจนมากขึ้น หรือจะเป็นระบบเครือข่ายการติดต่อสื่อสารที่มีสัญญาณเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวทำให้ผู้เดินทางสามารถถ่ายทอด หรือสื่อสารความประทับใจไปยังบุคคลอื่น ๆ ได้ นอกจากนี้ยังหมายถึงสิ่งอำนวยความสะดวกเรื่องของ สาธารณูปโภค เช่น น้ำประปาที่สะอาด ช่วยให้ผู้เดินทางสามารถมีน้ำประปาของชุมชนที่สะอาดใช้อาบ เมื่อต้องการพักผ่อนได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นปัจจัยที่จะดึงดูดความสนใจของผู้เดินทางได้ด้วยเช่นกัน

3) การเข้าไปถึงสถานที่ท่องเที่ยว (Accessibility) ซึ่งจะต้องมีระบบขนส่งที่ประกอบไปด้วยเส้นทางที่มีคุณภาพดี รถที่ใช้โดยสาร ไปจนถึงการอำนวยความสะดวกให้ยานพาหนะสามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวได้มากขึ้น

Cooper and Boniface (1998) กล่าวว่า สถานที่ท่องเที่ยวเป็นสถานที่สำคัญที่จะสามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้จะต้องประกอบไปด้วย 4As คือ

1) สิ่งจูงใจ คือ สถานที่ที่นักท่องเที่ยวมาเยือน ควรมีเอกลักษณ์เฉพาะ มีความโดดเด่น มีสิ่งจูงใจที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเกิดความประทับใจเมื่อเยี่ยมชม และอาจเกิดการบอกต่อไปยังนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ ได้ด้วย

2) การเข้าไปถึง คือ การสร้างความสะดวกสบายของสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวนั้นถือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เช่น น้ำประปา ถนนหนทาง ไฟฟ้า สภาวะอากาศ ไปจนถึงร้านจำหน่ายสินค้าที่มีรับรองนักท่องเที่ยว และสามารถสร้างความประทับใจได้อย่างไม่จบสิ้น

3) สิ่งสร้างความสบายสะดวก คือ รูปแบบของอาคารหรือไม่ใช่อาคาร อาจมีลักษณะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สร้างความสบายให้กับนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ เช่น ถนนในสถานที่ท่องเที่ยว ห้องน้ำ ระบบขนส่งต่าง ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจมากที่สุดในการท่องเที่ยว

4) บริการเสริมที่คนในพื้นที่สามารถหามาเพื่อสร้างความสบายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น บริการนวดแผนไทย ผ่อนคลาย บริการอาหารไทยบุฟเฟต์ ไปจนถึงกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวได้

Dickman (1997) กล่าวว่า ส่วนประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 5 ประการที่สำคัญ คือ

1) สิ่งดึงดูดใจ ถือเป็นส่วนประกอบที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ เช่น สิ่งดึงดูดใจในรูปแบบสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประกอบไปด้วย ทะเล ภูเขา น้ำตก ชายหาด ฯลฯ สิ่งดึงดูดใจรูปแบบบรรทัดฐาน วัฒนธรรม และประเพณี ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนี้หมายถึง จนถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความมีเอกลักษณ์และเป็นที่น่าสนใจกว่าแหล่งอื่น ๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นความโดดเด่นมีเอกลักษณ์ โดยทั่วไปสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่าหนึ่งอย่าง

2) สิ่งสร้างความสบายสะดวก หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่ จำเป็นต่อการท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปการซึ่งมีอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวที่นั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยว สามารถใช้ได้อย่างสบาย เช่น ห้องพัก ให้บริการรายวัน หรือรายเดือน ร้านอาหาร และร้านเครื่องดื่ม สถานบันเทิง สถานบริการอื่น ๆ ระบบแสงส่องสว่างไฟฟ้า ประปา สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจ หรือการดูแลความปลอดภัย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไปและถ้าหากในพื้นที่สถานที่ท่องเที่ยวที่นั้นไม่มีสิ่งสร้างความสบายสะดวกอย่างครบถ้วน ก็จะคำนึงถึงความสะดวก และความใกล้เคียงที่จะไปอาศัยใช้บริการสิ่งสร้างความสบายสะดวกจากแหล่งชุมชนข้างเคียง ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้ประเมินสิ่งสร้างความสบายสะดวกอาจคำนึงจากระบบสาธารณูปโภค สถานบริการต่าง ๆ การให้บริการบ้านพัก ระบบสื่อสารสัญญาณ และเทคโนโลยีจัดการ

3) การเข้าไปถึง หมายถึง ลักษณะของเส้นทางการเดินทางที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีความเหมาะสม โดยอาจพิจารณาจากความสะดวกสบายของการใช้ยานพาหนะ ระยะทางจากจุดศูนย์กลางของพื้นที่เมืองไปยังสถานที่ข้างต้น มีระบบการคมนาคมขนส่ง เช่น การเดินทางโดยสารสาธารณะ จักรยานยนต์รับจ้าง เรือโดยสาร มีเหมาะสมเพียงพอ ความเอื้ออำนวยต่อการเดินทางเข้าไปถึงสถานที่ท่องเที่ยว ทางเท้าสามารถเอื้ออำนวยความสะดวก ทำให้เกิดความประทับใจ พอใจเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวข้างต้น และบอกต่อผู้อื่นให้เดินทางท่องเที่ยวและได้รับประสบการณ์ เช่นเดียวกันกับตัวนักท่องเที่ยวเอง

4) ที่พัก การที่สถานที่ท่องเที่ยวมีห้องพัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกในลักษณะของที่พักรวมที่พร้อมให้บริการนักท่องเที่ยว โดยอาจมีความแตกต่างของราคาที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวใช้ในการประกอบการตัดสินใจท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวและพักรวมในพื้นที่นั้น ๆ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังต้องรู้สึกว่ามีที่พักค้างแรมที่ที่พักรวมที่นั้น ๆ แล้ว รู้สึกว่าปลอดภัย นอนหลับสบายได้อย่างไร้กังวล

5) กิจกรรม การที่สถานที่ท่องเที่ยวมีกิจกรรมไว้สำหรับรับรองนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว เช่น การทอผ้า การนั่งรถราง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ การนั่งเรือเที่ยวชมบรรยากาศวิถีชีวิตของชาวบ้านริมฝั่งคลอง เป็นต้น

Buhalis (2000) อธิบายส่วนประกอบของการท่องเที่ยวที่ประกอบไปด้วย 6 ประการ ได้แก่ ประการ ดังนี้

- 1) สถานที่ท่องเที่ยว คือ สถานที่สำหรับการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ หรืออาจเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น ป่าสงวน พิพิธภัณฑสถานต่าง ๆ รวมถึงสวนสัตว์
- 2) การเข้าไปถึง คือ ลักษณะของเส้นทางที่มีความสะดวก การบริการรถโดยสารที่เพียงพอ ไปจนถึงระบบน้ำไฟที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เดินทางมากขึ้น
- 3) สิ่งสร้างความสบายสะดวก คือ รูปแบบการรับรองผู้เดินทางให้ได้รับความสะดวกทั้งทางร่างกายและทางใจ เช่น ได้รับความสะอาด สามารถเดินชมสถานที่บนถนนที่เรียบ ไม่เป็นหลุมบ่อ หรือได้สูดอากาศที่บริสุทธิ์ไม่มีหมอกควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นต้น จึงทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจ พึงพอใจจากการเดินทางท่องเที่ยววันนั้น ๆ
- 4) ที่พัก คือ สถานที่สำหรับการนอนค้างคืน โดยจะช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกเมื่อต้องการที่จะนอนพักผ่อนหย่อนใจข้ามคืน และรู้สึกว่าได้เข้าถึงบรรยากาศของพื้นที่นั้น ๆ จริง
- 5) กิจกรรม คือ การประกอบกิจกรรมของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดเตรียมไว้เพื่อรับรอนักท่องเที่ยว โดยมีจุดประสงค์ด้วยกันหลายอย่าง เช่น สร้างความบันเทิง สร้างประสบการณ์ที่ดีให้นักท่องเที่ยว ไปจนถึงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น
- 6) การให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย การบริการที่นักท่องเที่ยวคาดหวังมากขึ้น มักจะเป็นบริการเพื่อความความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว เช่น ด้านสุขภาพในสถานพยาบาล ร้านจำหน่ายยาซึ่งมีเภสัชกรควบคุม ด้านความปลอดภัยโดยดูแลประชาชนด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ร้านขายของชำที่มีอยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยว ก็จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกมากขึ้นเช่นกัน

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2549) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงศาสนา หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งศาสนสถาน หรือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา อาจเป็นการเข้าไปเยี่ยมชมความงดงาม หรือบูชาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และครูอาจารย์ที่นักท่องเที่ยวนับถือกราบไหว้ ไปจนถึงการทำกิจกรรมทางด้านศาสนา เช่น การเข้ากรรมฐาน การศึกษาประวัติความเป็นมาของศาสนสถานต่าง ๆ และสามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาสามารถจำแนกออกเป็น 2 รูปแบบ ประกอบไปด้วย 1) สถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบ ศาสนสถาน หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีความสัมพันธ์กับศาสนา ไปจนถึงที่พักผ่อนของนักบวชตามศาสนานั้น ๆ ซึ่งรูปแบบของศาสนสถานอาจแตกต่างกันไปตามแต่ละศาสนา เช่น ศาสนาพุทธ วิหาร โบสถ์ ศาลาการเปรียญ ในศาสนาอิสลาม เช่น มัสยิด หรือ สุเหร่า ศาสนาคริสต์ เช่น โบสถ์ นอกจากนี้ 2) สถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบสถานปฏิบัติธรรม หมายถึง สถานที่สำหรับการเข้าวิปัสสนากรรมฐานให้เกิดความสงบทางจิตใจ ตามแนวทางพระพุทธศาสนา เช่น วัดธรรมกาย สำนักสงฆ์ต่าง ๆ

โสมณ สุขสำอางค์ (2554) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา หมายถึง การเดินทางไปยังวัดต่าง ๆ เพื่อการทำบุญและปฏิบัติกิจกรรมทางพุทธศาสนา ก่อให้เกิดความสงบทางกายและทางใจ อีกทั้งยังช่วยสืบทอดศาสนาให้ดำรงอยู่ต่อไป

พระครูวิมลศิลป์ และคณะ (2555) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาไว้ 3 รูปแบบ คือ

- (1) เป็นการท่องเที่ยวที่สนับสนุนวัฒนธรรมประเพณี
- (2) เป็นการท่องเที่ยวที่เป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนา
- (3) เป็นการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนคุณประโยชน์ทางสังคม เศรษฐกิจ และป็นผลประโยชน์ต่าง ๆ กลับไปยังชุมชน พื้นถิ่นในแหล่งชุมชนต่าง ๆ ที่วัดตั้งอยู่ ทำให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น ร้านขายของธุรกิจ ปล่อยเต่า ปล่อยปลา ขายอาหารปลา ไปจนถึงการขายสินค้าผลิตภัณฑ์พื้นเมืองในพื้นที่นั้น ๆ

พระมหาสุทิตย์ อาภากร และพระมหาเสรีชน นริสโร (2556) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวแนวพุทธว่า เป็นการเดินทางที่ควบคู่ไปกับการศึกษาและแสวงหาความรู้ การพัฒนาด้านจิตของผู้เดินทาง การศึกษาหาข้อปฏิบัติอันเป็นหลักในการดำรงชีวิตอย่างถูกต้องโดยไม่เป็นการเบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น อีกทั้งต้องก่อประโยชน์เกื้อกูลกันระหว่างผู้เดินทางท่องเที่ยวและผู้ให้บริการอันจะนำมาซึ่งความสงบสุขและสันติภาพแก่มวลมนุษยชาติ

ศุภลักษณ์ อัครางกูร (2555) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงศาสนาว่า เป็นการเดินทางออกไปทำกิจกรรมบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับศาสนาที่บุคคลนั้น ๆ นับถือ โดยพบว่า การท่องเที่ยวเชิงศาสนานั้นเพิ่งเกิดขึ้นในยุคหลัง โดยบุคคลมีการนำทางด้วยความเชื่อที่จะมากราบสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์บ้าง ร่วมกิจกรรมของศาสนาบ้าง ทำให้เกิดเป็นการต้อนรับในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความจงใจมากขึ้น และเกิดเป็นการท่องเที่ยวเชิงพุทธมากยิ่งขึ้น

การท่องเที่ยวเชิงพุทธ คือ การท่องเที่ยวเชิงพุทธ หมายถึง การเดินทางไปยังพุทธศาสนสถานใด ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้ (ภัทร์สุภา สีสานภาพรรณ, 2551)

- 1) การบำเพ็ญสมาธิ บุญกิริยาวัตถุ 10 อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ
 - (1) การให้ (ทานมัย)
 - (2) การรักษาศีล ประพฤติดี (ศีลมัย)
 - (3) การเจริญศีลและภาวนา (ภาวนามัย)
 - (4) การครองตนให้อ่อนน้อม (อปจายนมัย)
 - (5) การช่วยเหลือรับใช้ (เวทย์วาจจมัย)
 - (6) จำแนกกุศลให้ผู้อื่น
 - (7) แสดงความยินดีกับผู้อื่น (ปัตตานุโมทนา มัย)
 - (8) การฟังเทศนา (ธัมมัสสวนมัย)
 - (9) การสอนด้วยธรรมะ (ธัมมเทศนามัย)

(10) การทำจิตใจให้เที่ยงตรง (ทฤษฎีกรรม)

2) การสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และปฏิบัติธรรมในศาสนสถานใดที่หนึ่ง

3) เป็นการเดินทางไปเพื่อเข้าร่วมศาสนพิธี งานประเพณีต่าง ๆ เทศกาล เช่น ลอยกระทง โยนบัว ตักบาตรเทโวโรหณะ ฯลฯ

ชฎิล มาตรา (2559) ให้ความหมายการท่องเที่ยวในเชิงพุทธศาสนา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมของพุทธศาสนา โดยมีเป้าหมายถึงการเชิญชวนให้บุคคลได้รับการบำบัดจิตใจที่ชุ่มฉ่ำให้สะอาด และสงบนิ่ง ไม่ฟุ้งซ่าน สบายใจ

พระครูสันติธรรมมาภิรัต (2557) กล่าวว่า สถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญและคุณค่าทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีส่วนประกอบ 4 ด้าน คือ ด้านชื่อเสียงของพระ ด้านวัตถุมงคล ด้านสถานที่ และด้านสถานที่ปฏิบัติธรรม

Dallen and Daniel (2006) ได้สรุปการท่องเที่ยวในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์และศาสนาว่า เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อาจเป็นแหล่งโบราณคดี เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ ในจังหวัดต่าง ๆ เช่น สุโขทัย อยุธยา ลพบุรี เป็นต้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ทางศาสนาที่มุ่งให้คนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ได้แก่ การทำบุญ การสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และทำให้บุคคลนั้นได้รับทำสุขกาย สุขใจจากการเข้าร่วมนั้น ๆ

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

พระมหาสุทธิย์ อากาศโร และพระมหาเสรีชน นริสโร (2556) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้บุคคลที่เข้าร่วมปฏิบัติได้ถูกต้อง
- 2) เพื่อฝึกให้จิตใจได้รับความสงบ
- 3) เพื่อให้ได้รับสุขภาพจิตที่ดีขึ้น เป็นการยกระดับ
- 4) เพื่อสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในสังคม

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

พระมหาบุญพิเชษฐ์ จันทร์เมือง (2553) ได้จำแนกเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

1) กิจกรรมการเข้าร่วมพิธีการเป็นกิจกรรมการเข้าร่วมพิธีการทางศาสนาพุทธในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วิสาขบูชา มาฆบูชา ฯลฯ

- 2) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลต่าง ๆ เพื่อพักใจ เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ฯลฯ
- 3) การเจริญภาวนาภายในพื้นที่วัด เพื่อพัฒนาสุขภาพของจิตใจให้มั่นคงแข็งแรง
- 4) การสืบสานความเชื่อทางศาสนา เช่น งานบวช งานศพ
- 5) การใช้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่พึ่งทางใจของบุคคล ทำให้เกิดการสักการะบูชา และสุขใจ

6) การเปิดให้เช่าบูชาพระ หรือวัตถุมงคลต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ทางวัดมีปัจจัยไปใช้ในการบำรุงศาสนาต่อไป (พระมหาบุญพิเศษฐ์ จันทร์เมือง, 2553)

พระมหาสุทิตย์ อากาศโร (2556) ได้ศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบวัดในกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่า รูปแบบและขั้นตอนพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยว รูปแบบวัดในกรุงเทพมหานคร ที่มีความเหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมทางวัฒนธรรมและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพุทธนั้น มีรูปแบบและกิจกรรมที่เหมาะสม 4 ประเด็น คือ

- 1) วัตถุประสงค์ เป็นการท่องเที่ยวแบบชื่นชมรูปแบบการก่อสร้างของวัดต่าง ๆ
- 2) วัฒนธรรมแนวพุทธ เป็นการท่องเที่ยวโดยการใช้ความเชื่อใจให้เกิดการท่องเที่ยวไปเพื่อกราบเคารพบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ

3) การเพิ่มความรู้เกี่ยวกับศาสนา เช่น การเรียนรู้พุทธประวัติ ไปจนถึงวิถีดับทุกข์ต่าง ๆ ผ่านการชื่นชมผลงานศิลปะ เช่น ภาพฝาผนังในอุโบสถ

4) เชิงพระพุทธศาสนา โดยอาศัยหลักธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาประยุกต์ใช้ในการทำสมาธิ เจริญกัมมัฏฐานฐาน สวดมนต์ที่อาศัยความเชื่อส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวในด้าน พระพุทธศาสนาและรูปแบบการดำเนินชีวิตของชาวพุทธเป็นเครื่องจูงใจของนักท่องเที่ยว (พระมหาสุทิตย์ อากาศโร และพระมหาเสรีชน นริสโร, 2556)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในปัจจุบันมีความเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม การผ่อนคลายหย่อนใจ การปฏิบัติธรรม การสืบทอดพระพุทธศาสนา การมีที่พึ่งทางใจ และการเช่าวัตถุมงคล ฯลฯ

การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

ความสำคัญของการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

วัด หรือศาสนสถานในปัจจุบันได้รับความนิยมมากขึ้นในการท่องเที่ยวเชิงศาสนา ทำให้วัดเข้ามามีบทบาทสำคัญ ภาระจำเป็นต้องปรับสถานที่ของวัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา โดยได้รับการมีส่วนร่วมจากประชาชนในพื้นที่ร่วมกับคณะสงฆ์ โดยร่วมกันสร้างกิจกรรมที่น่าสนใจ สถานที่ที่มีความสวยงาม ความพร้อมในการให้บริการ การมีบริการเสริมให้มีร้านอาหาร ร้านค้า ร้านสะดวกซื้อ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเช่น เส้นทางเดินทาง ถนนที่มีความเรียบ ไม่เป็นหลุมบ่อ การมีที่พักไม่ห่างจากสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาดังกล่าว ทั้งนี้การเข้ามาของนักท่องเที่ยวทำให้ วัดหรือศาสนสถานกลายเป็นมรดกพื้นที่ และกลายเป็นมรดกของประเทศชาติต่อไป (กรรณิกา คำดี, 2558)

จากความสำคัญของวัดที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงพุทธดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จำเป็น อย่างยิ่งที่วัดจะต้องพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการรับรองการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

กรมศาสนา (2557) ได้เสนอกรอบการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา เพื่อให้วัดสามารถพัฒนาสถานที่ในการรับรองท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ โดยจำแนกเป็น 7 ด้าน ประกอบไปด้วย

1) ด้านสถานที่ ต้องมีการจัดบริเวณให้เป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงาม เรียบง่าย มี สภาวะแวดล้อมที่เงียบสงบ สะอาด ร่มรื่น และงดงามตามธรรมชาติ รวมทั้งจัดให้มีสิ่งสร้างความสบายสะดวกขั้นพื้นฐานไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ห้องสุขาที่สะอาดและเพียงพอ ที่จอดรถ ถังขยะ ป้ายประชาสัมพันธ์ จัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แผ่นผังแสดงสถานที่ท่องเที่ยวหรือแผนที่แสดง เส้นทางท่องเที่ยวเพื่อแสดงจุดที่น่าสนใจ (กรมศาสนา, 2557)

2) ด้านบุคลากร วัดควรมีการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรทุกฝ่ายของวัดเพื่อให้การต้อนรับและสร้างความสบายสะดวก โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งจัดให้มีบุคลากรประจำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในการทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์แจ้งการจัดกิจกรรมทางศาสนาในเทศกาลต่าง ๆ และแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวภายในวัด (กรมศาสนา, 2557)

3) ด้านการจัดกิจกรรม วัดควรจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การทำบุญ กิจกรรมไหว้พระ สวดมนต์ การนั่งสมาธิ เจริญจิตภาวนา เทศนาธรรม หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรม ที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว อาจเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับประเพณี วัฒนธรรม และรูปแบบการดำเนินชีวิตดั้งเดิมของพื้นที่นั้น ๆ เป็นกิจกรรมที่สะท้อนภูมิปัญญาพื้นถิ่น แสดงถึงประเพณี วัฒนธรรมที่สวยงาม มีเอกลักษณ์โดดเด่น สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาชื่นชมและเกิดการกลับมาเที่ยวซ้ำ (กรมศาสนา, 2557)

4) ด้านการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว วัดควรมานำกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่โดย เน้นจุดสนใจของสถานที่เป็นหลัก อาจจำแนกเส้นทางให้ชัดเจน สัมพันธ์กับความต้องการและมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและระยะเวลาที่ใช้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยวในการวางแผนมาท่องเที่ยวที่วัดตามช่วงเวลาที่มี (กรมศาสนา, 2557)

5) ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยดำเนินการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ (กรมศาสนา, 2557)

6) ด้านการประสานงานการพัฒนาการท่องเที่ยว วัดที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวนั้น ไม่ เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ แต่ต้องประสานแผนการพัฒนากับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหลาย ส่วนเพื่อเป็นการขอความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งการขอรับความช่วยเหลือในด้านงบประมาณ ด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาด เช่น สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวของ จังหวัด ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัด สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กรมศิลปากร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. หรือ เทศบาล) ไปจนถึงสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ฯลฯซึ่งจะต้องให้สัมพันธ์กับแผนพัฒนาพื้นถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาของสำนัก นโยบายและแผนสภาวะแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด เพื่อให้การพัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวของวัดจะมีศักยภาพเพิ่มขึ้น (กรมศาสนา, 2557)

7) ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว วัดควรเปิดโอกาสให้คนใน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวในวัด ด้วยการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยว การร่วมกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการจัดการการท่องเที่ยว (กรมศาสนา, 2557)

จากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาทั้ง 7 ด้าน สรุปได้ ว่าควรมีการจัดบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม จัดเตรียมสิ่งสร้างความสบายสะดวกขึ้น พื้นฐานไว้รับรองนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวของบุคลากรภายใน หน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน หน่วยงานจากสถาบันการศึกษา ไปจนถึงชุมชน นอกจากนี้ควรดึงดูดเด่นภายในสถานที่ท่องเที่ยวมาเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว ด้วยการจัดโปรแกรมนำเที่ยวหรือจัดทำเป็นเส้นทางท่องเที่ยว และร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในการรับรองนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับวัดเล่งเน่ยยี่ 2

วัดบรมราชากาญจนานิกายอนุสรณ์ หรือ วัดเล่งเน่ยยี่ 2 วัดเล่งเน่ยยี่ 2 ตำบลโสนลอย อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี เป็นวัดจีนนิกายมหายานที่ขยายพื้นที่จากวัดมังกรกมลาวาส หรือ วัดเล่งเน่ยยี่แห่งแรกจากถนนเจริญกรุง มาตั้งที่ย่านชานเมือง เพื่อรับรองจำนวนประชาชนที่หลั่งไหลมาไหว้พระขอพรแก้ขงเป็นประจำทุกปี ซึ่งถูกสร้างเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 เนื่องในโอกาสงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี การก่อสร้างวัดนั้นได้ก่อสร้างเป็นสถาปัตยกรรมแบบพุทธศิลป์ในราชวงศ์หมิงและชิง โดยคล้ายกับพระราชวังต้องห้ามที่กรุงปักกิ่ง ประเทศจีน ทำให้มีลวดลาย และความประณีตละเอียดมาก ๆ โดยทางวัดได้เชิญช่างฝีมือชั้นครูจากประเทศจีน บริเวณวัด ประกอบด้วยวิหารต่าง ๆ ที่มีรูปแบบสถาปัตยกรรมอันงดงาม วิหารแต่ละหลังประดับด้วยลวดลายภาพเขียนสีพุทธศิลป์แบบจีน ก่อสร้างตามแนวปรัชญาและคตินิยมทางศาสนาพุทธจีนนิกายฝ่ายมหายานค่ะ มีการใช้ สีน้ำเงิน สีแดง และสีทอง เป็นหลัก ทั้ง วิหารพระกวนอิมโพธิสัตว์ วิหารหมื่นพุทธเจ้า วิหารบูรพาจารย์ ห้องปฏิบัติธรรม ที่พำนักสงฆ์ และโรงเรียนพระปริยัติธรรม ภายในวัดประดิษฐานพระพุทธรเจ้า 3 องค์ คือ องค์อดีต องค์ปัจจุบัน และองค์อนาคต และรายรอบพระวิหารยังประดับด้วยหินแกะสลักต่าง ๆ ที่นำมาจากประเทศจีน อีกทั้งภายในวัดยังประดิษฐาน เจ้าแม่กวนอิม ที่แกะสลักจากไม้หอมตันเดียว และองค์เทพสำคัญอื่น ๆ ของนิกายมหายานอีกด้วย จึงทำให้ที่นี่เป็นศูนย์รวมใจของคนไทยเชื้อสายจีนที่มาไหว้พระ ขอพร นอกจากนี้ยังเป็นพุทธสถานให้พุทธศาสนิกชนได้ปฏิบัติธรรม และประกอบพิธีการในพระพุทธรศาสนาฝ่ายมหายานจีนนิกายอีกด้วย และยัง เป็นอีกหนึ่งวัดที่มีคนนิยมมา แก้ขง ไหว้เทพเจ้าให้สวยเฮี้ย เพื่อความเป็นสิริมงคลอีกด้วย (TrueID, 2565)

ภาพที่ 2.1 วัดเล่งเน่ยยี่ 2

ภาพที่ 2.2 ภายในวัดเล่งเน่ยยี่ 2

ภาพที่ 2.3 ภายในวัดเล่งเน่ยยี่ 2

ภาพที่ 2.4 ภายในวัดเล่งเน่ยยี่ 2

ภาพที่ 2.5 สถาปัตยกรรมวัดเล่งเน่ยยี่ 2

2.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พระสมุห์อาทิตย์ อินทปญโญ และคณะ (2563) ได้ศึกษาถึงแนวทางในการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในตำบลล้อมแรด อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า หลักความพึงพอใจ ได้แก่ ความสามารถในการยับยั้งชั่งใจไม่ให้เกิดการละบาป การสร้างกุศล และการรักษาศีล มีความสัมพันธ์กับการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในทางบวก อยู่ในระดับสูงมาก นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะว่า ควรรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ไม่ควรรื้อของเดิมออก ด้านการเข้าไปถึงพบว่าควรรักษาไว้ไม่ให้เกิดความเสียหาย ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก พบว่า ศาสนสถานต้องมีการจัดสถานที่เพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเยี่ยมชม ด้านบริการเสริม พบว่า ศาสนสถานควรสร้างกิจกรรมบางอย่างให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม

นฤดม อ็อกชู และ รวีวรรณ โปรยรุ่งโรจน์ (2563) ได้ศึกษาถึงเรื่องแรงจูงใจและประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่เดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า การตัดสินใจเดินทางของผู้สูงอายุ เกิดจากการต้องการไปพักผ่อน ต้องการเสด็จตามรอยของรัชกาลที่ 5 ต้องการไปชื่นชมปรากฏการณ์ธรรมชาติต่าง ๆ ต้องการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงติดอันดับโลก และพบว่าการส่งเสริมการตลาดของสถานที่ท่องเที่ยวและบริษัททัวร์ส่งผลต่อการตัดสินใจเป็นอันดับแรก

พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2559) ได้ศึกษาถึงเรื่อง แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมอาเซียนจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ควรพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ด้านต่าง ๆ โดยพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางศาสนา กำหนดราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม พัฒนาเส้นทาง

เข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทางท่องเที่ยว พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชน จัดปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับการเข้ามาเรียนรู้ชุมชน และศาสนา และพัฒนาสภาพแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวให้คุ้มค่าอย่างที่สุด

พงศ์เสวก อเนกจำนงค์พร (2558) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการท่องเที่ยวของประชากรผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงผู้สูงอายุว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ภาวะในครัวเรือน อาชีพ การศึกษา สุขภาพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากนักท่องเที่ยวจะพิจารณาจากราคาในการท่องเที่ยว ความปลอดภัย การวางแผนเพื่อนร่วมทาง ไปจนถึงความน่าเชื่อถือของการให้บริการท่องเที่ยวที่ตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยวเอง ดังนั้น ผู้ให้บริการการท่องเที่ยวควรพัฒนาการให้ข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัย พัฒนาให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความสามารถในการรับรองผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น รวบรวม ทางลาด กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ

มุนิล บุญประเสริฐ (2557) ได้ศึกษาถึงเรื่อง การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนประกอบร่วมของความพอใจในพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเขตพุทธาวาสของผู้สูงอายุ จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อต้องการทำบุญ ผ่อนคลาย ถวายเทียน ทาความรู้เกี่ยวกับศาสนา ดูดวง ดูฤกษ์ตั้งชื่อบุตร สะเดาะเคราะห์ และบูชาวัตถุมงคล ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล กับครอบครัว โดยได้รับการเชิญชวนและบอกต่อจากญาติ และเพื่อน ไม่ต้องการพักค้างคืน และมีการแนะนำหรือบอกต่อให้คนอื่นเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาดมากขึ้น มีการติดป้ายให้รายละเอียดสถานที่มากขึ้น มีร้านอาหาร และร้านขายสินค้าเพิ่มขึ้น ไปจนถึงต้องการสถานที่รับรองผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน

จุฑาภรณ์ หินซุย (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธกรณีศึกษาวัดประชาคมวนาราม อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ปัญหาในการบริหารจัดการวัด คือ การขาดกิจกรรมในการรับรองนักท่องเที่ยว เส้นทางเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยวยังไม่มีประสิทธิภาพมากพอ อีกทั้งยังขาดบริการเสริมที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามายังสถานที่ท่องเที่ยว

มาโนช พรหมปัญญา (2556) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางในการเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรับรองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธมากที่สุด แต่ยังพบว่าสิ่งที่ต้องพัฒนานั้นประกอบไปด้วย โครงสร้างพื้นฐาน ถนน สะพาน ระบบขนส่งต่าง ๆ สถานที่จอดรถ ป้ายบอกทาง นอกจากนี้ยังต้องการให้มีกิจกรรมที่จะเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม เช่น การเข้ามามีส่วนร่วมในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ไปจนถึงบริการเสริมที่นักท่องเที่ยวยังต้องการในระดับมาก เนื่องจากยังขาดบริการเสริมที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ร้านสะดวกซื้อ ร้านขายยาย ร้านอาหารที่ยังไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว

เกศรา สุกเพชร และวาร์ชต์ มัธยมบุรุษ (2555) ได้ศึกษาถึงเรื่อง การพัฒนาเส้นทางในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้มีส่วนร่วม สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ กรณีศึกษาพื้นที่การไฟฟ้า ฝ่ายผลิตแม่เมาะและชุมชนรอบจังหวัดลำปาง พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวควรพัฒนาเส้นทางสำหรับการเดินทางให้มีความสะดวกมากขึ้น โดยพื้นที่ควรมีความสะอาด มีป้ายชี้แจงรายละเอียดของพื้นที่ ให้ข้อมูล ป้ายเตือนต่าง ๆ ไปจนถึงพัฒนาห้องน้ำให้มีความพร้อมในการรับรองนักท่องเที่ยว และมีความสะอาดเสมอ นอกจากนี้การบริหารจัดการขยะในสถานที่ท่องเที่ยวทุ่งบับตองยังพบว่ายังเกิดปัญหา ทำให้เกิดปัญหากลิ่นเหม็นของขยะ และภาพที่ไม่สบายตา

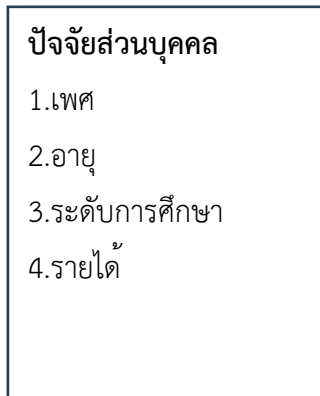
พลอยระพี ชลวณิช (2555) ได้ศึกษาแรงจูงใจที่มีผลต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนใจ โดยใช้รถยนต์ส่วนบุคคลท่องเที่ยวกับเพื่อน ๆ ในวันหยุด มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ย 1,000 บาท ต่อครั้ง และมักจะท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทั้งนี้นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจที่มีผลต่อการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศของนักท่องเที่ยวที่ต่างกัน มีแรงจูงใจทางสถานภาพและชื่อเสียงต่างกัน

สุดาทิพย์ นันทโชค (2555) ได้ศึกษาถึงเรื่อง พฤติกรรมในการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในเขตจังหวัดสิงห์บุรีของนักท่องเที่ยวสูงอายุ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สถานภาพ ไปจนถึงรายได้ของผู้สูงอายุ นั้นมีผลต่อการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบว่า การบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนา ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการร้านอาหาร และบริการเสริมอื่น ๆ ที่ช่วยอำนวยความสะดวก มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในเขตจังหวัดสิงห์บุรี อีกทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ด้านกิจกรรม ด้านความสนใจ และด้านความคิดเห็น กิจกรรม มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในเขตจังหวัดสิงห์บุรี

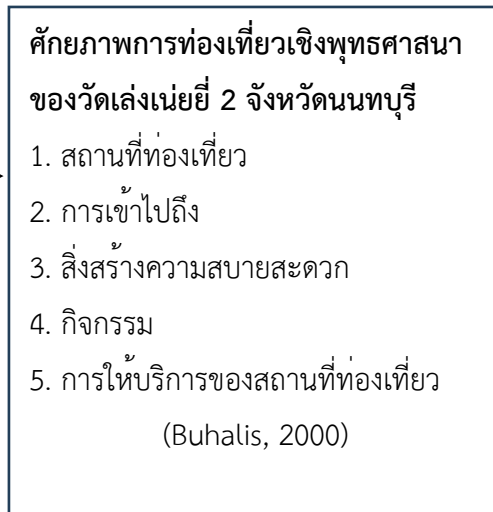
พระมหาสุทิตย์ อาภากรโธ (อบอู่) (2552) ศึกษาถึงเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวรูปแบบวัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า วัดต่าง ๆ ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร มีความสามารถในการให้บริการนักท่องเที่ยว อยู่ 4รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ 1) การเยี่ยมชมสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม และการเที่ยวชมบริเวณวัด 2) กิจกรรมในเทศกาล ประเพณี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 3) การพัฒนาความรู้ และ 4) การฝึกสมาธิ การฟังธรรม ฯลฯ ทั้งนี้ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เห็นว่าวัดในกรุงเทพมหานครมีความสามารถในการรับรองนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี อีกทั้งยังสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวโดยการให้บริการการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และสามารถรับรองนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ

2.5 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว และเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบของการวิจัย
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพที่ใช้ในการวิจัย
- 3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 รูปแบบของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) แบบสำรวจ (Survey) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่อายุ 20 ปี ขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 385 คน โดยใช้สูตรการคำนวณของคอร์ดแครน (W.G.Cochran, 1953) ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{P(1-P)Z^2}{d^2}$$

โดย	n	คือ	ขนาดตัวอย่าง
	P	คือ	จำนวนประชากรที่ต้องการสุ่ม
	Z	คือ	ความเชื่อมั่นที่กำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96
	d	คือ	สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ มีค่าเท่ากับ 0.05

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สูตรการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบจำนวนประชากร โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมรับความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมให้เกิดขึ้นไม่เกิน 5 % หรือ 0.05 ของขนาดกลุ่มตัวอย่างจึงนำสูตรมาคำนวณได้ดังนี้

$$\text{แทนค่า } n = \frac{(0.5)(1-0.5)(1.96)^2}{(0.05)^2}$$

$$n = 384.16 \approx 385 \text{ คน}$$

ดังนั้น ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 385 คน

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้ต่อเดือน

3.3.2 ตัวแปรตาม คือ ศักยภาพของส่วนประกอบการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) สถานที่ท่องเที่ยว 2) การเข้าไปถึง 3) สิ่งสร้างความสบายสะดวก 4) กิจกรรม และ 5) การให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว (Buhalis, 2000)

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัย การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย 3 ตอน ประกอบไปด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวข้องกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้ต่อเดือน มีลักษณะเป็นแบบเลือกรายการ (check list) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี แบ่งเป็น 5 ด้าน (Buhalis, 2000) ดังนี้

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	จำนวน 5 ข้อ
ด้านการเข้าไปถึง	จำนวน 5 ข้อ
ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก	จำนวน 5 ข้อ
ด้านกิจกรรม	จำนวน 5 ข้อ
ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว	จำนวน 5 ข้อ

โดยตอนที่ 2 ผู้วิจัยกำหนดลักษณะของข้อคำถามเป็นการวัดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม 5 ระดับ (Rating scale) แต่ละข้อได้กำหนดค่าคะแนนในการตอบไว้เป็น 5 ระดับความคิดเห็นประกอบไปด้วย

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 5
เห็นด้วยมาก	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 3
เห็นด้วยน้อย	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 1

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไว้ โดยอ้างอิงจากบุญชม ศรีสะอาด (2556) ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	เห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวข้องข้องกับการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี โดยมีลักษณะการตอบเป็นปลายเปิดสั้น ๆ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวข้องข้องกับปัญหาและอุปสรรคจากการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

3.5 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.5.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

- (1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- (2) สร้างแบบสอบถามที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย
- (3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
- (4) ดำเนินงานแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

3.5.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามมาทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถาม (try-out) จำนวน 30 ชุด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's

Alpha) เป็นการหาค่าเชื่อมั่นแบบวัดความสอดคล้องภายใน โดยโปรแกรม SPSS โดยค่าความเชื่อมั่นต้องมากกว่า 0.7 ขึ้นไป จากผลการทดสอบพบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคมีค่าเท่ากับ 0.957 จะถือว่าแบบสอบถามสามารถใช้ในการเก็บข้อมูลได้

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินงานตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

3.6.1 ขอความอนุเคราะห์นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ผ่านแบบสอบถามประเภทกระดาษในการตอบแบบสอบถาม และแบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) โดยให้นักท่องเที่ยวสแกนคิวอาร์โค้ด และบนอุปกรณ์ของนักท่องเที่ยวในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสนับสนุนการวิจัย

3.6.2 ผู้วิจัยดำเนินงานนำแบบสอบถามไปแจกกลุ่มเป้าหมาย

3.6.3 จัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.6.4 สามารถรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์จนครบ 385 ชุด

3.6.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม

3.6.6 จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงการกระจายข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

3.7.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบไปด้วย ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

(2) ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ประกอบไปด้วย 1) สถานที่ท่องเที่ยว 2) การเข้าไปถึง 3) สิ่งสร้างความสบายสะดวก 4) ที่พัก 5) กิจกรรม และ 6) การให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.7.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

การทดสอบสมมติฐานผู้วิจัยใช้สถิติ t-test และ F-test ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบไปด้วย ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกัน และหากพบความแตกต่างผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ เพื่อให้บ่งบอกถึงความแตกต่างที่ชัดเจนมากขึ้น ด้วยวิธี LSD (Fisher's Least Significant Difference) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว และ 2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 385 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
SD	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
sig.	แทน ค่า Significant ของสถิติหรือความน่าจะเป็น
t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-Distribution
F	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
SS	แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนและด้วยกำลังสอง
df	แทน ชั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
MS	แทน ค่าความแปรปรวน (Mean of Square)
*	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยมีดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)	
1.00-1.80	หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.81-2.60	หมายถึง เห็นด้วยน้อย
2.61-3.40	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
3.41-4.20	หมายถึง เห็นด้วยมาก
4.21-5.00	หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	169	43.9
- หญิง	216	56.1
รวม	385	100.00
อายุ		
- 20-29 ปี	135	35.1
- 30-39 ปี	114	29.6
- 40-49 ปี	85	22.1
- 50 ปีขึ้นไป	51	13.2
รวม	385	100.00
ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	101	26.3
- ปริญญาตรี	215	55.8
- สูงกว่าปริญญาตรี	69	17.9
รวม	385	100.00
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 15,000 บาท	110	28.6
15,001 – 30,000 บาท	140	36.4
30,001 - 50,000 บาท	71	18.4
50,001 บาทขึ้นไป	64	16.6
รวม	385	100.00

จากตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 ส่วนเพศชาย จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมา 30-39 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.6 อายุ 40-49 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และน้อยที่สุด 50 ปีขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 ตามลำดับ

และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมา รายได้ ไม่เกิน 15,000 บาท จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.6 รายได้ 30,001 - 50,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และ 50,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 ตามลำดับ

4.2 ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี แสดงในตารางที่ 4.2 - 4.7

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ภาพรวม

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา	\bar{x}	SD	แปล	ลำดับ
1. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	4.70	0.517	มากที่สุด	1
2. ด้านการเข้าไปถึง	4.51	0.694	มากที่สุด	3
3. ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก	4.39	0.780	มากที่สุด	5
4. ด้านกิจกรรม	4.49	0.667	มากที่สุด	4
5. ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว	4.53	0.653	มากที่สุด	2
รวมทั้งหมด	4.52	0.662	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52, SD=0.662$) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.70, SD=0.517$) ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.53, SD=0.653$) ด้านการเข้าไปถึง ($\bar{x} = 4.51, SD=0.694$) ด้านกิจกรรม ($\bar{x} = 4.49, SD=0.667$) และด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก ($\bar{x} = 4.39, SD=0.780$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	\bar{x}	SD	แปล	ลำดับ
1. วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีชื่อเสียง	4.73	0.487	มากที่สุด	2
2. ความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม	4.78	0.432	มากที่สุด	1
3. วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความน่าสนใจ	4.69	0.487	มากที่สุด	4
4. มีพระพุทธรูป หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีเอกลักษณ์	4.71	0.515	มากที่สุด	3
5. วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีประวัติความเป็นมายาวนาน	4.59	0.662	มากที่สุด	5
รวมทั้งหมด	4.70	0.517	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.70, SD=0.517$) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม ($\bar{x} = 4.78, SD=0.432$) รองลงมาคือ วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีชื่อเสียง ($\bar{x} = 4.73, SD=0.487$) มีพระพุทธรูป หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีเอกลักษณ์ ($\bar{x} = 4.71, SD=0.515$) วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความน่าสนใจ ($\bar{x} = 4.69, SD=0.487$) และวัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีประวัติความเป็นมายาวนาน ($\bar{x} = 3.59, SD=0.662$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านการเข้าไปถึง

ด้านการเข้าไปถึง	\bar{x}	SD	แปล	ลำดับ
1. ที่ตั้ง และความสะดวกในการเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2	4.52	0.661	มากที่สุด	2
2. มีการตั้งป้ายบอกทางเป็นระยะชัดเจน	4.51	0.736	มากที่สุด	3
3. สภาพของถนนเอื้ออำนวยต่อการเดินทาง	4.47	0.718	มากที่สุด	4
4. สามารถเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ได้หลายทาง เช่น รถส่วนตัว รถนำเที่ยว รถประจำทาง ฯลฯ	4.44	0.772	มากที่สุด	5
5. ความสะดวกในการเดินชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด	4.63	0.584	มากที่สุด	1
รวมทั้งหมด	4.51	0.694	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านการเข้าไปถึง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.51, SD=0.694$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ ความสะดวกในการเดินชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด ($\bar{x} = 4.63, SD=0.584$) รองลงมา คือ ที่ตั้ง และความสะดวกในการเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ($\bar{x} = 4.52, SD=0.661$) มีการตั้งป้ายบอกทางเป็นระยะชัดเจน ($\bar{x} = 4.51, SD=0.736$) สภาพของถนนเอื้ออำนวยต่อการเดินทาง ($\bar{x} = 4.47, SD=0.718$) และสามารถเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ได้หลายทาง เช่น รถส่วนตัว รถนำเที่ยว รถประจำทาง ฯลฯ ($\bar{x} = 4.44, SD=0.772$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก

ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก	\bar{x}	SD	แปล	ลำดับ
1. มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการได้อย่างเพียงพอ	4.67	0.517	มากที่สุด	1
2. มีที่จอดรถเพียงพอ	4.62	0.569	มากที่สุด	2
3. มีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด ราคา เหมาะสม	4.05	1.072	มาก	5
4. มีแผนผัง หรือเส้นทางท่องเที่ยวในวัดเล่งเน่ยยี่ 2	4.37	0.807	มากที่สุด	3
5. มีการจัดตั้งร้านค้าชุมชน และร้านให้เช่าวัดถุ่มงคล	4.27	0.936	มากที่สุด	4
รวมทั้งหมด	4.39	0.780	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.39, SD=0.780$) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการได้อย่างเพียงพอ ($\bar{x} = 4.67, SD=0.517$) รองลงมาคือ มีที่จอดรถเพียงพอ ($\bar{x} = 4.62, SD=0.569$) มีแผนผัง หรือเส้นทางท่องเที่ยวในวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ($\bar{x} = 4.37, SD=0.807$) มีการจัดตั้งร้านค้าชุมชน และร้านให้เช่าวัดถุ่มงคล ($\bar{x} = 4.27, SD=0.936$) และมีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด ราคาเหมาะสม ($\bar{x} = 4.05, SD=1.072$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านกิจกรรม

ด้านกิจกรรม	\bar{x}	SD	แปล	ลำดับ
1. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา	4.50	0.625	มากที่สุด	3
2. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ	4.43	0.700	มากที่สุด	5
3. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการบริจาคช่วยเหลือมูลนิธิต่าง ๆ	4.52	0.673	มากที่สุด	2
4. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา	4.54	0.624	มากที่สุด	1
5. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเช่าวัตถุมงคล	4.47	0.710	มากที่สุด	4
รวมทั้งหมด	4.49	0.667	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.49, SD=0.667$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา ($\bar{x} = 4.54, SD=0.624$) รองลงมา คือ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการบริจาคช่วยเหลือมูลนิธิต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.52, SD=0.673$) มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา ($\bar{x} = 4.50, SD=0.625$) มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเช่าวัตถุมงคล ($\bar{x} = 4.47, SD=0.710$) และมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ($\bar{x} = 4.43, SD=0.700$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว

ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว	\bar{x}	SD	แปล	ลำดับ
1. มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ / ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว	4.55	0.687	มากที่สุด	3
2. มีข้อมูลสารสนเทศ หรือแผ่นพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับวัดเล่งเน่ยยี่ 2	4.48	0.673	มากที่สุด	5
3. แผ่นพับข้อมูลมีคุณภาพ เข้าใจง่าย และเนื้อหาครบถ้วน	4.49	0.700	มากที่สุด	4
4. มีจุดประชาสัมพันธ์ที่พร้อมให้บริการอย่างชัดเจน	4.56	0.630	มากที่สุด	2
5. เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง	4.59	0.578	มากที่สุด	1
รวมทั้งหมด	4.53	0.653	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53, SD=0.653$) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สามารถเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง ($\bar{x} = 4.59, SD=0.578$) รองลงมา คือ มีจุดประชาสัมพันธ์ที่พร้อมให้บริการอย่างชัดเจน ($\bar{x} = 4.56, SD=0.630$) มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ / ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.55, SD=0.687$) แผ่นพับข้อมูลมีคุณภาพ เข้าใจง่าย และเนื้อหาครบถ้วน ($\bar{x} = 4.49, SD=0.700$) และมีข้อมูลสารสนเทศ หรือแผ่นพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ($\bar{x} = 4.48, SD=0.673$)

4.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย: เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติทดสอบ t-test ในกรณีเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม และสถิติทดสอบ F-test ในกรณีการเปรียบเทียบมากกว่ากลุ่ม 2 กลุ่มขึ้นไป ทั้งนี้ หากพบว่าความแปรปรวนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ (Multiple comparison) โดยใช้วิธีการของ LSD

สมมติฐานที่ 1.1

H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีไม่ต่างกัน

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีต่างกัน

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศ

เพศ	N	\bar{x}	S.D.	t	Sig.
ชาย	169	4.46	0.508	2.319	0.133
หญิง	216	4.58	0.441		

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีไม่ต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)

สมมติฐานที่ 1.2

H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีไม่ต่างกัน

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีต่างกัน

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.711	3	.570	2.559	.055
ภายในกลุ่ม	84.918	381	.223		
รวม	86.630	384			

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีไม่ต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)

สมมติฐานที่ 1.3

H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีไม่ต่างกัน

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	1.489	2	.744	3.339	.037*
ภายในกลุ่ม	85.141	382	.223		
รวม	86.630	384			

*นัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 เมื่อมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) จึงต้องนำไปทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่ระดับนัยสำคัญ .05 ดังนี้

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ระดับการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		4.61	4.52	4.43
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.61	-	0.09	0.18*
ปริญญาตรี	4.52	-	-	0.09
สูงกว่าปริญญาตรี	4.43	-	-	-

*นัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธีการ LSD พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี **มากกว่า** กลุ่มตัวอย่างระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 1.4

H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีไม่ต่างกัน

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีต่างกัน

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	.125	3	.042	.184	.907
ภายในกลุ่ม	86.504	381	.227		
รวม	86.630	384			

จากตารางที่ 4.12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีไม่ต่างกัน ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1)

4.4 ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี โดยทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ซึ่งประกอบไปด้วย จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) และทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ซึ่งประกอบไปด้วย โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) โดยสามารถวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

จุดแข็ง : Strengths – S (ภายใน)
1) วัดมีความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม
2) ความสะดวกในการเดินชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด
3) มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการ
4) มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น สอนปริยัติธรรมเป็นภาษาจีน
5) เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง
6) พื้นที่วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสะอาดมาก

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

จุดอ่อน : Weaknesses – W (ภายใน)
1) ลานจอดรถเป็นลานกลางแจ้งเกินไป
2) จุดจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่มมีน้อย
3) ป้ายบอกวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ
โอกาส : Opportunities – O (ภายนอก)
1) มีนักท่องเที่ยวประเภททัวร์ของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาอย่างต่อเนื่อง
2) การบอกต่อของนักท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวรายใหม่เข้ามาอย่างต่อเนื่อง
3) ระบบคมนาคมที่สะดวกสบายเพิ่มขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ได้สะดวก
4) นักท่องเที่ยวมีความสนใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม และศาสนาเพิ่มมากขึ้น
อุปสรรค : Threats – T (ภายนอก)
1) สภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย ทำให้นักท่องเที่ยวมีกำลังซื้อของที่ระลึก หรือบูชาเครื่องรางต่าง ๆ ลดลง
2) นักท่องเที่ยวไม่ทราบเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติมากนัก
3) วัดเล่งเน่ยยี่สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์ แต่การจราจรติดขัดมาก ขณะที่โครงการ รถไฟฟ้าหลายสายยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
1) ความต้องการมัคคุเทศก์หลายภาษามีมากขึ้น
2) ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีน้อย ไม่มีตัวเลือกให้นักท่องเที่ยวมากนัก
3) เพิ่มรถเข็นสำรองสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการยังน้อย เมื่อเทียบกับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงอายุที่เข้ามาเยือน

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ TOWS METRIX เพื่อเพิ่มศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

<p style="text-align: center;">สภาพแวดล้อมภายใน</p> <p style="text-align: center;">สภาพแวดล้อมภายนอก</p>	<p>จุดแข็ง : Strengths – S (ภายใน)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.วัดมีความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม 2.ความสะดวกในการเดินชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด 3.มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการ 4.มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น สอนปริยัติธรรมเป็นภาษาจีน 5.เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง 6.พื้นที่วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสะอาดมาก 	<p>จุดอ่อน : Weaknesses – W (ภายใน)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ลานจอดรถเป็นลานกลางแจ้งเกินไป 2.จุดจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่มมีน้อย 3.ป้ายบอกวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ
<p>โอกาส : Opportunities – O (ภายนอก)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.มีนักท่องเที่ยวประเภททัวร์ของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาอย่างต่อเนื่อง 2.การบอกต่อของนักท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวรายใหม่เข้ามาอย่างต่อเนื่อง 3.ระบบคมนาคมที่สะดวกสบายเพิ่มขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ได้สะดวก 4.นักท่องเที่ยวมีความสนใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และศาสนาเพิ่มมากขึ้น 	<p>กลยุทธ์ SO</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ทำการส่งเสริมการตลาด โดยอาศัยการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเกิดความสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยว 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น ควรเข้ามาทำการประชาสัมพันธ์จุดเด่นของการท่องเที่ยววัดเล่งเน่ยยี่ 2 ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ 3. เพิ่มพื้นที่สำหรับผู้พิการ และผู้สูงอายุให้สามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกมากขึ้น 	<p>กลยุทธ์ WO</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงลานจอดรถให้มีพื้นที่ร่มมากขึ้น เพื่อรับรองนักท่องเที่ยวที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเข้ามาท่องเที่ยว 2. จัดทำป้ายแสดงสัญลักษณ์ และวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่หลากหลาย เนื่องจากมีชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก 3. เปิดประมูลร้านค้า ร้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่วัดมากขึ้น เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

<p style="text-align: center;">สภาพแวดล้อมภายใน</p> <p style="text-align: center;">สภาพแวดล้อมภายนอก</p>	<p>จุดแข็ง : Strengths – S (ภายใน)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.วัดมีความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม 2.ความสะดวกในการเดินชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด 3.มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการ 4.มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น สอนปริยัติธรรมเป็นภาษาจีน 5.เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง 6.พื้นที่วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสะอาดมาก 	<p>จุดอ่อน : Weaknesses – W (ภายใน)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.ลานจอดรถเป็นลานกลางแจ้งเกินไป 2.จุดจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่มมีน้อย 3.ป้ายบอกวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ
<p>อุปสรรค : Threats – T (ภายนอก)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.สภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย ทำให้นักท่องเที่ยวมีกำลังซื้อของที่ระลึก หรือบูชาเครื่องรางต่าง ๆ ลดลง 2.นักท่องเที่ยวไม่ทราบเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติมากนัก 3.วัดเล่งเน่ยยี่สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์ แต่การจราจรติดขัดมาก ขณะที่โครงการ รถไฟฟ้าหลายสายยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ 	<p>กลยุทธ์ ST</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วัดควรจัดทำเป็นชุดของที่ระลึกในราคาที่เหมาะสมกับกำลังซื้อของนักท่องเที่ยว 2. วัดควรประชาสัมพันธ์เส้นทางการเข้าถึงวัดที่เพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 	<p>กลยุทธ์ WT</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วัดควรเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบเข้ามามีส่วนร่วมในการจำหน่ายสินค้า อาหาร และเครื่องดื่ม 2. วัดควรเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษา โดยรอบเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์ หรือล่าม เพื่อเพิ่มรายได้ และส่งเสริมความกล้าแสดงออกของเยาวชน

ที่มา: ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว และ 2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 385 คน โดยผู้วิจัยสามารถสรุป อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุ 20-29 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 30,000 บาท

5.1.1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวม นักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการเข้าไปถึง ด้านกิจกรรม และด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก ตามลำดับ สามารถสรุปเป็นรายด้านดังนี้

(1) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าวัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม มีชื่อเสียง มีพระพุทธรูป หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีเอกลักษณ์ มีความน่าสนใจ และมีประวัติความเป็นมายาวนาน

(2) ด้านการเข้าไปถึง อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าวัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสะดวกในการเดินทางชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด มีที่จอดรถ และความสะดวกในการเข้าถึงวัด มีการตั้งป้ายบอกทางเป็นระยะชัดเจน สภาพของถนนเอื้ออำนวยต่อการเดินทาง และสามารถเข้าถึงวัดได้หลายทาง เช่น รถส่วนตัว รถนำเที่ยว รถประจำทาง ฯลฯ

(3) ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าวัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการได้อย่างเพียงพอ มีที่จอดรถเพียงพอ มีแผนผัง หรือเส้นทางท่องเที่ยวในวัด มีการจัดตั้งร้านค้าชุมชน และร้านให้เช่าวัตถุมงคล และมีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด ราคาเหมาะสม

(4) ด้านกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่าวัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการบริจาคช่วยเหลือมูลนิธิต่าง ๆ มี

กิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเข้าวัดถุ่มงคล และมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ

(5) ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนักท่องเที่ยวเห็นด้วยว่า วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีเจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง มีจุดประชาสัมพันธ์ที่พร้อมให้บริการอย่างชัดเจน มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ / ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว มีแผนพับข้อมูลมีคุณภาพ เข้าใจง่าย และเนื้อหาครบถ้วน และมีข้อมูลสารสนเทศ หรือแผนพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับวัดเล่งเน่ยยี่ 2

5.1.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตารางที่ 5.1 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะส่วนบุคคล	สถิติที่ใช้	ผลการทดสอบสมมติฐาน
เพศ	t-test	ปฏิเสธสมมติฐาน
อายุ	F-test	ปฏิเสธสมมติฐาน
ระดับการศึกษา	F-test	ยอมรับสมมติฐาน
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F-test	ปฏิเสธสมมติฐาน

5.1.3 แนวทางการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการท่องเที่ยวของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ด้วย SWOT Analysis และหาแนวทางการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวด้วย TOWS Matrix พบว่า ได้แนวทางได้แก่ 1) วัดควรทำการส่งเสริมการตลาด โดยอาศัยการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเกิดความสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยว 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น ควรเข้ามาทำการประชาสัมพันธ์จุดเด่นของการท่องเที่ยววัดเล่งเน่ยยี่ 2 ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ 3) วัดควรเพิ่มพื้นที่สำหรับผู้พิการ และผู้สูงอายุให้สามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกมากขึ้น 4) ปรับปรุงลานจอดรถให้มีพื้นที่ร่มมากขึ้น เพื่อรับรองนักท่องเที่ยวที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเข้ามาท่องเที่ยว 5) จัดทำป้ายแสดงสัญลักษณ์และวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่หลากหลาย เนื่องจากมีชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก 6) วัดควรเปิดประมูลร้านค้า ร้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่วัดมากขึ้น เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว 7) จัดทำเป็นชุดของที่ระลึกในราคาที่เหมาะสมกับกำลังซื้อของนักท่องเที่ยว 8) วัดควรประชาสัมพันธ์เส้นทาง การเข้าถึงวัดที่เพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 9) วัดควรเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบเข้ามามีส่วนร่วมในการจำหน่ายสินค้า อาหาร และเครื่องดื่ม และ 10) วัดควรเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาโดยรอบเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์ หรือล่าม เพื่อเพิ่มรายได้ และส่งเสริมความกล้าแสดงออกของเยาวชน

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี สามารถอภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงจากมากไปน้อยได้แก่ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว ด้านการเข้าไปถึง ด้านกิจกรรม และด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวัดมีความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม มีความสะดวกในการเดินชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น สอนปริยัติธรรมเป็นภาษาจีน เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจและเป็นกันเอง รวมถึงพื้นที่วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสะอาดมาก จึงทำให้วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีมีศักยภาพการท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด

อย่างไรก็ตามมีแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวว่าการท่องเที่ยวต้องมีส่วนประกอบที่มีศักยภาพ อย่าง Cooper and Boniface (1998) กล่าวว่า สถานที่ท่องเที่ยวเป็นสถานที่สำคัญที่จะสามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้จะต้องประกอบไปด้วย 4As คือ 1) สิ่งจูงใจ คือ สถานที่ที่นักท่องเที่ยวมาเยือน ควรจะมีเอกลักษณ์เฉพาะ มีความโดดเด่น มีสิ่งจูงใจที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถเกิดความประทับใจเมื่อเยี่ยมชมและอาจเกิดการบอกต่อไปยังนักท่องเที่ยวคนอื่น ๆ ได้ด้วย 2) การเข้าไปถึง คือ การสร้างความสะดวกสบายของสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวอันถือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เช่น ถนนหนทาง น้ำประปา ไฟฟ้า อากาศ ไปจนถึงร้านสะดวกซื้อที่มีรับรองนักท่องเที่ยว และสามารถสร้างความประทับใจได้อย่างไม่สิ้นสุด 3) สิ่งสร้างความสบายสะดวก คือ รูปแบบของอาคารหรือไม่ใช่อาคาร อาจมีลักษณะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สร้างความสบายให้กับนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวอันนั้น ๆ เช่น ถนนในสถานที่ท่องเที่ยว ห้องน้ำ ระบบขนส่งต่าง ๆ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจมากที่สุดในการท่องเที่ยว 4) บริการเสริมที่คนในพื้นที่สามารถหามาเพื่อสร้างความสบายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น บริการนวดแผนไทย ผ่อนคลาย บริการอาหารไทยบุฟเฟ่ต์ ไปจนถึงกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวได้ Dickman (1997) กล่าวว่า ส่วนประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 4 ประเด็นที่สำคัญ คือ 1) สิ่งจูงใจ ถือเป็น ส่วนประกอบที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นสิ่งจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่นั้น ๆ เช่น สิ่งจูงใจในรูปแบบสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประกอบไปด้วย ทะเล ภูเขา น้ำตก ชายหาด ฯลฯ สิ่งจูงใจรูปแบบวัฒนธรรม บรรทัดฐาน ประเพณี ซึ่งสิ่งจูงใจนี้หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความมีเอกลักษณ์และเป็นที่สนใจกว่าแหล่งอื่น ๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็น เอกลักษณ์ โดยทั่วไปสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งจูงใจมากกว่าหนึ่งอย่าง 2) สิ่งสร้างความสบายสะดวก หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ที่ จำเป็นต่อการท่องเที่ยวและระบบสาธารณูปการซึ่งมีอยู่ในสถานที่ท่องเที่ยวอันนั้น ๆ ที่นักท่องเที่ยว สามารถจะใช้ได้อย่างสบาย เช่น ที่พักแรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานที่

บันเทิง สถานบริการอื่น ๆ ระบบไฟฟ้า ประปา สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจ หรือระบบรักษาความปลอดภัย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไปและถ้าหากใน บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวที่ไม่มีสิ่งสร้างความสบายสะดวกอย่างครบถ้วน ก็จะคำนึงถึงความสบายสะดวก และความใกล้ไกลที่จะไปอาศัยใช้บริการสิ่งสร้างความสบายสะดวกจากแหล่งชุมชนข้างเคียง ดังนั้น ตัวแปรที่ใช้ประเมินสิ่งสร้างความสบายสะดวกอาจคำนึงจากระบบสาธารณูปโภค การให้บริการบ้านพัก สถานบริการต่าง ๆ ระบบสื่อความหมายและระบบการจัดการ 3) การเข้าไปถึง หมายถึง ลักษณะของเส้นทางการเดินทางที่นักท่องเที่ยวใช้ในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีความเหมาะสม โดยอาจพิจารณาจากความสะดวกสบายของการใช้ยานพาหนะ ระยะทางจากจุดศูนย์กลางของพื้นที่เมืองไปยังสถานที่ดังกล่าว ระบบการขนส่ง เช่น รถโดยสาร เรือโดยสาร จักรยานยนต์รับจ้าง มีเพียงพอ ความเอื้ออำนวยต่อการเดินทางเข้าไปถึงสถานที่ท่องเที่ยว ทางเท้า มีความสะดวก ทำให้เกิดความประทับใจเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าว และบอกต่อผู้อื่นให้เดินทางท่องเที่ยวและได้รับประสบการณ์เช่นเดียวกันกับตัวนักท่องเที่ยวเอง 4) กิจกรรม การที่สถานที่ท่องเที่ยวมีกิจกรรมไว้สำหรับรับรองนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยว เช่น การทอผ้า การนั่งรถราง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ การนั่งเรือเที่ยวชมบรรยากาศวิถีชีวิตของชาวบ้านริมฝั่งคลอง เป็นต้น ไปจนถึงแนวคิดของ Buhalis (2000) อธิบายส่วนประกอบของการท่องเที่ยวที่ประกอบไปด้วย 6 ประเด็น ได้แก่ 1) สถานที่ท่องเที่ยว คือ สถานที่สำหรับการท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ หรืออาจเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นมา เช่น พิพิธภัณฑ์ ป่าสงวน สวนสัตว์ ศาสนสถานต่าง ๆ 2) การเข้าไปถึง คือ ลักษณะของเส้นทางที่มีความสะดวก การบริการรถโดยสารที่เพียงพอ ไปจนถึงระบบน้ำไฟที่ช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้เดินทางมากขึ้น 3) สิ่งสร้างความสบายสะดวก คือ รูปแบบการรับรองผู้เดินทางให้ได้รับความสะดวกทั้งทางร่างกาย และทางใจ เช่น ได้รับน้ำประปาที่สะอาด สามารถเดินชมสถานที่บนถนนที่เรียบ ไม่เป็นหลุมบ่อ หรือได้สูดอากาศที่บริสุทธิ์ไม่มีหมอกควันพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นต้น จึงทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความประทับใจ ฟังพอใจจากการเดินทางท่องเที่ยวนั้น ๆ 4) กิจกรรม คือ การประกอบกิจกรรมของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยวที่จัดเตรียมไว้เพื่อรับรองนักท่องเที่ยว โดยมีจุดประสงค์ด้วยกันหลายอย่าง เช่น สร้างความบันเทิง สร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว ไปจนถึงสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น และ 5) การให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย การบริการที่นักท่องเที่ยวคาดหวังมากขึ้นมักจะเป็นบริการเพื่อความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว เช่น ตู้กดเงินอัตโนมัติ สถานพยาบาล ร้านขายยา ร้านสะดวกซื้อที่มีอยู่ใกล้กับสถานที่ท่องเที่ยว ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกมากขึ้นเช่นกัน โดยผลการศึกษานั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของพรพรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์ (2559) ได้ศึกษาถึงเรื่อง แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมเกษียณจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ควรพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาในด้านต่าง ๆ โดยพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางศาสนา กำหนดราคาที่พักและค่าธรรมเนียม พัฒนาเส้นทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทางการท่องเที่ยว พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวให้แก่

คนในชุมชน จัดปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับการเข้ามาเรียนรู้ชุมชน และศาสนา และพัฒนาสภาพแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวให้คุ้มค่าอย่างที่สุด

สอดคล้องกับผลการศึกษาของมุนิล บุญประเสริฐ (2557) ได้ศึกษาถึงเรื่อง การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนประกอบของความพอใจในพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเขตพุทธาวาสของผู้สูงอายุ จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อต้องการทำบุญ ฝากนกลาย ถวายเทียน หาความรู้เกี่ยวกับศาสนา ดูดวง ดูฤกษ์ตั้งชื่อบุตร สะเดาะเคราะห์ และบูชาวัตถุมงคล ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล กับครอบครัว โดยได้รับการเชิญชวนและบอกต่อจากญาติ และเพื่อน ไม่ต้องการพักค้างคืน และมีการแนะนำหรือบอกต่อให้คนอื่นเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาดมากขึ้น มีการติดป้ายให้รายละเอียดสถานที่มากขึ้น มีร้านอาหาร และร้านขายสินค้าเพิ่มขึ้น ไปจนถึงต้องการสถานที่ที่รับรองผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน

2) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี พบว่า 1) จุดแข็ง : Strengths – S (ภายใน) ได้แก่ วัดมีความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม ความสะดวกในการเดินทางชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น สอนปริยัติธรรมเป็นภาษาจีน เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง พื้นที่วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความสะอาดมาก 2) จุดอ่อน : Weaknesses – W (ภายใน) ได้แก่ ลานจอดรถเป็นลานกลางแจ้งเกินไป จุดจำหน่ายอาหาร และเครื่องดื่มมีน้อย และป้ายบอกวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ 3) โอกาส: Opportunities – O (ภายนอก) พบว่า มีนักท่องเที่ยวประเภททัวร์ของชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนเข้ามาอย่างต่อเนื่อง การบอกต่อของนักท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวรายใหม่เข้ามาอย่างต่อเนื่อง ระบบคมนาคมที่สะดวกสบายเพิ่มขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ได้สะดวก และนักท่องเที่ยวมีความสนใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และศาสนาเพิ่มมากขึ้น 4) อุปสรรค : Threats – T (ภายนอก) ได้แก่ สภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยทำให้นักท่องเที่ยวมีกำลังซื้อของที่ระลึก หรือบูชาเครื่องรางต่าง ๆ ลดลง นักท่องเที่ยวไม่ทราบเกี่ยวกับข้อควรปฏิบัติมากนัก และวัดเล่งเน่ยยี่สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์ แต่การจราจรติดขัดมาก ขณะที่โครงการ รถไฟฟ้าหลายสายยังอยู่ระหว่างการดำเนินการ ไปจนถึงข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า ความต้องการมัคคุเทศก์หลายภาษามีมากขึ้น ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีน้อย ไม่มีตัวเลือกให้นักท่องเที่ยวมากนัก และควรเพิ่มรถเข็นสำรองสำหรับผู้สูงอายุ และผู้พิการย้งน้อย เมื่อเทียบกับปริมาณนักท่องเที่ยวสูงอายุที่เข้ามาเยือน มุนิล บุญประเสริฐ (2557) ได้ศึกษาถึงเรื่อง การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนประกอบของความพอใจในพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเขตพุทธาวาสของผู้สูงอายุ จังหวัดนครปฐม พบว่า ผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อต้องการทำบุญ ฝากนกลาย ถวายเทียน หาความรู้เกี่ยวกับศาสนา ดูดวง ดูฤกษ์ตั้งชื่อบุตร สะเดาะเคราะห์ และบูชาวัตถุมงคล ส่วนใหญ่เดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคล กับครอบครัว โดยได้รับการเชิญชวนและบอกต่อจากญาติ และเพื่อน ไม่ต้องการพักค้างคืน และมีการแนะนำหรือบอกต่อให้คนอื่นเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ยังพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสะอาดมากขึ้น มีการติดป้ายให้รายละเอียดสถานที่มากขึ้น มีร้านอาหาร และร้านขายสินค้าเพิ่มขึ้น ไปจนถึงต้องการสถานที่ที่รับรองผู้สูงอายุด้วยเช่นกัน

แนวทางการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวด้วย TOWS Matrix พบว่า ได้แนวทางได้แก่ 1) วัดควรทำการส่งเสริมการตลาด โดยอาศัยการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเกิดความสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยว 2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น ควรเข้ามาทำการประชาสัมพันธ์จุดเด่นของการท่องเที่ยววัดเล่งเน่ยยี่ 2 ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ 3) วัดควรเพิ่มพื้นที่สำหรับผู้พิการ และผู้สูงอายุให้สามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกมากขึ้น 4) ปรับปรุงลานจอดรถให้มีพื้นที่ร่มมากขึ้น เพื่อรับรองนักท่องเที่ยวที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเข้ามาท่องเที่ยว 5) จัดทำป้ายแสดงสัญลักษณ์ และวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่หลากหลาย เนื่องจากมีชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก 6) วัดควรเปิดประมูลร้านค้า ร้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่วัดมากขึ้น เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว 7) จัดทำเป็นชุดของที่ระลึกในราคาที่เหมาะสมกับกำลังซื้อของนักท่องเที่ยว 8) วัดควรประชาสัมพันธ์เส้นทางการเข้าถึงวัดที่เพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง 9) วัดควรเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบเข้ามามีส่วนร่วมในการจำหน่ายสินค้า อาหาร และเครื่องดื่ม และ 10) วัดควรเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาโดยรอบเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์ หรือล่าม เพื่อเพิ่มรายได้ และส่งเสริมความกล้าแสดงออกของเยาวชน

โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระสมุห์อาทิตย์ อินทุปญโญ และคณะ (2563) ที่ได้ศึกษาถึงแนวทางในการจัดการสถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในตำบลล้อมแรด อำเภอลำปาง ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถานที่ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาควรรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม ศาสนสถานต้องมีการจัดสถานที่เพื่อเตรียมต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาเยี่ยมชม และควรสร้างกิจกรรมบางอย่างให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนฤตม อ็อกชู และรวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์ (2563) ที่ได้ศึกษาถึงเรื่องแรงจูงใจและประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุที่เดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่าการส่งเสริมการตลาดของสถานที่ท่องเที่ยว และบริษัททัวร์มีความสำคัญต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอย่างมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับพรรณฉวีดา เหล่าพวงศักดิ์ (2559) ที่ได้ศึกษาถึงเรื่องแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาเพื่อรับรองนักท่องเที่ยวกลุ่มประชาคมเกษียณจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ควรพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวเชิงศาสนาในด้านต่าง ๆ โดยพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางศาสนา กำหนดราคาที่เหมาะสม และเป็นธรรม พัฒนาเส้นทางเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ตามเส้นทางท่องเที่ยว พัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวให้แก่คนในชุมชน จัดปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับการเข้ามาเรียนรู้ชุมชน และศาสนา และพัฒนาสภาพแวดล้อมและจัดการทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวให้คุ้มค่าอย่างที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของพงศ์เสวก อนุกัจฉานงค์พร (2558) ที่ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของประชากรผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ให้บริการการท่องเที่ยวควรพัฒนาการให้ข้อมูลที่หลากหลายและทันสมัย พัฒนาให้สถานที่ท่องเที่ยวมี

ความสามารถในการรับรองผู้สูงอายุมากขึ้น เช่น รววจับ ทางลาด กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของมุนิล บุญประเสริฐ (2557) ที่ได้ศึกษาถึงเรื่อง การวิเคราะห์คุณลักษณะ ส่วนประกอบร่วมของความพอใจในพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเขตพุทธาวาสของผู้สูงอายุ จังหวัดนครปฐม พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความสะอาดมากขึ้น มีการติดป้ายให้รายละเอียด สถานที่มากขึ้น มีร้านอาหาร และร้านขายสินค้าเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระมหาสุทิตย์ อากาศโร (อบอู่) (2552) ที่ศึกษาถึงเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวในรูปแบบวัดในกรุงเทพมหานคร พบว่า วัดต่าง ๆ ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร มีความสามารถในการให้บริการนักท่องเที่ยว อยู่ 4 รูปแบบด้วยกัน ได้แก่ 1) การเยี่ยมชมสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม และการเที่ยวชมบริเวณวัด 2) กิจกรรมในเทศกาล ประเพณี และวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 3) การพัฒนาความรู้ และ 4) การฝึกสมาธิ การฟังธรรม ฯลฯ ทั้งนี้ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เห็นว่าวัดใน กรุงเทพมหานครมีความสามารถในการรับรองนักท่องเที่ยวได้ในระดับดี อีกทั้งยังสามารถดึงดูดความสนใจของ นักท่องเที่ยวโดยการให้บริการการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ และสามารถรับรองนักท่องเที่ยวเชิงศาสนาได้เป็น อย่างดี และมีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

5.3.1 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จากมุมมองของผู้ที่ เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว ดังนั้น วัดควรรักษาความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม สร้างความสะดวกในการเดิน ชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัด ควรมีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการมากขึ้น เพิ่มกิจกรรมให้ นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา เช่น สอนปรีชาธรรมเป็นภาษาจีน เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่าง สุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง รวมถึงรักษาความสะอาดของพื้นที่วัดเล่งเน่ยยี่ 2 ให้คงที่

5.3.2 นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิง พุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรีต่างกัน ดังนั้น วัดควรมีกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีระดับ การศึกษาแตกต่างกัน เช่น คลาสทำสมาธิสำหรับนักศึกษาในระดับต่าง ๆ คลาสธรรมะสำหรับผู้บริหาร ระดับสูง การสอนสมาธิสำหรับประชาชนทั่วไป เป็นต้น

5.3.3 จากการวิเคราะห์ Town Matrix ผู้วิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะดังนี้

(1) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงวัฒนธรรม กรมส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น ควรเข้า มาทำการประชาสัมพันธ์จุดเด่นของการท่องเที่ยววัดเล่งเน่ยยี่ 2 ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

(2) วัดควรทำการส่งเสริมการตลาด โดยอาศัยการสื่อสารการตลาดเชิงบูรณาการให้ นักท่องเที่ยวต่างชาติเกิดความสนใจและเดินทางมาท่องเที่ยว

(3) วัดควรเพิ่มพื้นที่ และอุปกรณ์เสริมสำหรับผู้พิการ และผู้สูงอายุให้สามารถเข้ามาท่องเที่ยว ได้อย่างสะดวกมากขึ้น

- (4) วัดควรปรับปรุงลานจอดรถให้มีพื้นที่ร่มมากขึ้น เพื่อรับรองนักท่องเที่ยวที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวเข้ามาท่องเที่ยว
- (5) วัดควรจัดทำป้ายแสดงสัญลักษณ์ และวิธีการไหว้เทพต่าง ๆ โดยใช้ภาษาที่หลากหลาย เนื่องจากมีชาวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก
- (6) วัดควรเปิดประมูลร้านค้า ร้านอาหารและเครื่องดื่มในพื้นที่วัดมากขึ้น เพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว
- (7) วัดควรจัดทำเป็นชุดของที่ระลึกในราคาที่เหมาะสมกับกำลังซื้อของนักท่องเที่ยว
- (8) วัดควรประชาสัมพันธ์เส้นทางการเข้าถึงวัดที่เพิ่มความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง
- (9) วัดควรเปิดโอกาสให้ชุมชนโดยรอบเข้ามามีส่วนร่วมในการจำหน่ายสินค้า อาหาร และเครื่องดื่ม
- (10) วัดควรเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาโดยรอบเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์ หรือล่าม เพื่อเพิ่มรายได้ และส่งเสริมความกล้าแสดงออกของเยาวชน

5.4 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 5.4.1 ผู้วิจัยควรศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการวัด เพื่อให้ทราบปัญหา และอุปสรรคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของวัด และนำผลไปปรับปรุงต่อไปในอนาคต
- 5.4.2 ผู้วิจัยควรศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกนักท่องเที่ยวต่างชาติถึงความต้องการต่าง ๆ จากการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมศาสนา. (2557). *แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ประจำปีงบประมาณ 2557*. กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม.
- กรรณิกา คำดี. (2558). วัดและศาสนสถานในมิติของการท่องเที่ยว. *วารสารภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 4(2), 175-191. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/gshskku/article/view/62535>
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2549). *กรอบนโยบายของคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พ.ศ. 2550 – 2554*. <http://thai.tourismthailand.org/>.
- กุลวดี แก้วกล้า. (2550). *พฤติกรรมกรท่องเที่ยวของข้าราชการเกษียณอายุ* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล]. มหาวิทยาลัยมหิดล. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_Doi=10.14457/MU.the.2007.66
- เกศรา สุขเพชร และ วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ. (2555). *การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม สำหรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ กรณีศึกษาพื้นที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแม่เมาะและชุมชนรอบจังหวัด ลำปาง* (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- จุฑาภรณ์ หินชู. (2557). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธ กรณีศึกษาวัดประชาคมวนาราม อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน *การประชุมวิชาการการพัฒนาชนบทที่ยั่งยืนครั้งที่ 4*. (น. 344-349).
- ชฎิล มาตรา. (2559). *การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของพระบรมธาตุนาคน อำเภอนาคน จังหวัดมหาสารคาม* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. DSpace at Mahasarakham University. <http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/913/1/59011080004.pdf>
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). *การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS*. วี อินเทอร์เน็ตพริ้นท์.
- นฤตม อ็อกชู และ รวีวรรณ โปรรุ่งโรจน์. (2563). ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวสูงอายุชาวไทยที่ได้รับจากการเดินทางไปท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศนอร์ดิกกับบริษัทนำเที่ยว. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 10(1), 21-30. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JDAR/article/view/244039>
- นิตา ชัชกุล. (2554). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. ศูนย์วิชาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- พงศ์เสวก อเนกจางค์พร. (2558). *พฤติกรรมกรท่องเที่ยวของประชากรรุ่นเบบี้บูมในกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ]. DSpace at Bangkok University. <http://dspace.bu.ac.th/jspui/handle/123456789/2048>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พรรณธิดา เหล่าพวงศักดิ์. (2559). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนา เพื่อรับรองนักท่องเที่ยวกลุ่ม
ประชาคมอาเซียน จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 10(21), 35-43.
<http://trujournal.thonburi-u.ac.th/p/10-21.html>
- พระครูวิมล ศิลปะกิจ (เรื่องฤทธิ์ ธนปัญญา), ฤทธิชัย แกมมาศ, และนเรศร์ บุญเลิศ. (2555). *การศึกษา
รูปแบบและสภาพแหล่งเรียนรู้ของวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงราย* (บทความวิจัย).
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. <https://www.gotoknow.org/posts/560873>
- พระครูสันติธรรมภาณี. (2557). ศาสนสถานแหล่งท่องเที่ยวในพระพุทธศาสนา. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*,
8(1), 89-96. http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2557Vol8No1_12.pdf
- พระมหาบุญพิเศษฐ์ จันทร์เมือง, รักชนก โคโธ, และ สุภาพร สุกสีเหลือง. (2553). การจัดการท่องเที่ยวในพระ
อารามหลวงชั้นเอกในเกาะรัตนโกสินทร์. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา*, 2(1). 96-108.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/swurd/article/view/2691>
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอุ้น) และ พระมหาเสรีชน นริสโร. (2556). *การพัฒนา รูปแบบและกระบวนการ
จัดการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย* (รายงานวิจัย).
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:57635
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร (อบอุ้น), อติเทพ ผาธา, แสง นิลนามะ, อิทธิพล แก้วพิลา, และ กฤต ศรียะอาจ.
(2552). *รูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัดในกรุงเทพมหานคร* (รายงานการวิจัย).
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาท่องเที่ยวไทยและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:70838
- พระมหาสุริยา มะสันเทียะ. (2563). กลยุทธ์ที่ส่งเสริมคุณค่าการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในเกาะรัตนโกสินทร์.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี, 14(1), 42-54.
- พระสมุห์อาทิตย์ อินทปัญญา, พระเทพปริยัติเมธี, และ อมลวรรณ อบสิน. (2563). แนวทางการจัดการแหล่ง
ท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาในตำบลล้อมแรด อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง. *วารสารวิจัยวิชาการ*,
3(1), 45-56. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/219952>
- พลอยระพี ชลวณิช. (2555). *แรงจูงใจที่มีผลต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร*
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
http://tourismlibrary.tat.or.th/medias/CU0091/CU0091_fulltext.pdf
- พัชรินทร์ บูรณะกร. (2566). บทบาทของความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัดบรมราชาภาณุอนาภิเชก
อนุสรณ์ (วัดเล่งเน่ยยี่ 2) จังหวัดนนทบุรีที่มีต่อสังคมไทย. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอ
ผลงานวิจัยระดับชาติ* (น. 304-310).
<http://www.journalgrad.ssru.ac.th/index.php/miniconference/article/view/4215>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ภัทร์สุภา ลีลานภาพรรณ. (2551). *การท่องเที่ยวเชิงพุทธ : กรณีศึกษาแหล่งวัฒนธรรมในกรุงเทพมหานคร* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย.
- มนชนก จุลสิกขี. (2562). แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงพระพุทธศาสนาในพื้นที่ฝั่งธนบุรี. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 21(2), 203-210. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/msaru/article/view/248268>
- มาโนช พรหมปัญญา. (2556). แนวทางการเตรียมความพร้อมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของจังหวัดอุบลราชธานีเพื่อรับรองการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารการบริการและการท่องเที่ยว*, 8(2), 36-46. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tourismtaat/article/view/15420/14115>
- มุณีล บุญประเสริฐ. (2557). *การวิเคราะห์คุณลักษณะองค์ประกอบร่วมของความพึงพอใจในพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเขตพุทธาวาสของผู้สูงอายุ จังหวัดนครปฐม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn University. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/8711>
- วรารณ ทรัพย์รวงทอง และ สาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2558). การพัฒนารูปแบบความเป็นองค์กรสมรรถนะสูงในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 26(1), 44-52. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/issue/view/16976>
- วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ. (2552). *รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่พำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยแม่โจ้]. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/210757/>
- ศุภลักษณ์ อัครางกูร. (2555). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. คลังน่านาวิทยา.
- สรรรค์นันท์ ดันตืออุโฆษกุล อัครวงค์, นิตยศรี แสงเดือน, อนุมัติ ยูโษะ, และ พรรณรัศมี เเงาธรรมสาร. (2562). การท่องเที่ยวเพื่อ (คุณภาพ) ชีวิต. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 12(2), 216-227.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). *ความหมายการท่องเที่ยว*. www.tourism.go.th.
- สุดาทิพย์ นันทโชค. (2555). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงศาสนาในเขตจังหวัดสิงห์บุรีของนักท่องเที่ยวสูงอายุ. ใน *การประชุมเชิงวิชาการ SWUMBA Research Conference*.
- สุรียา มะสันเทียะ. (2563). กลยุทธ์ที่ส่งเสริมคุณค่าการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาในเกาะรัตนโกสินทร์. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี*, 14(1), 42-54. https://www.thonburi-u.ac.th/Journal/Document/14-1/Journal14_1_4.pdf

บรรณานุกรม (ต่อ)

- โสภณ สุขสำอางค์. (2554). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและวัฒนธรรม : กรณีศึกษา : ตลาดน้ำวัดกลางคูเวียง ตำบลลัมปทวน อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Silpakorn University Central Library.
<https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/12244>
- TruelD. (2565). *วัดเล่งเน่ยยี่ วัดจีนกลางกรุง*. <https://travel.trueid.net/detail/LpEddy937o9k>.
- Buhalis, D. (2000). Marketing the Competitive Destination of the Future: - Growth strategies for accommodation establishments in alpine regions. *Tourism Management*, 21(1), 97-116. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0261517799000953>
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling Techniques*. John Wiley & Sons.
- Collier, A., & Harraway, S. (1997). *Principle of Tourism*. Longman.
- Cooper, C., & Boniface, B. G. (1998). *Geography of travel and tourism*. Butterworth Heinemann.
- Dickman, S. (1997). *Tourism: An introductory text*. Hodder Headline
- Goeldner, C. R., & Ritchie, J. R. B. (2009). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*. John Wiley & Sons.
- Timothy, D. J., & Olsen, D. H. (2006). *Tourism, Religion & Spiritual Journeys*. Routledge.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีศึกษา วัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาระดับปริญญาโท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จากมุมมองของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักท่องเที่ยว และเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา กรณีวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามนี้ ผลของการศึกษาจะนำเสนอและเผยแพร่ในภาพรวมเท่านั้น แบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

20-29 ปี

30-39 ปี

40-49 ปี

50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ไม่เกิน 15,000 บาท

15,001 – 20,000 บาท

20,001 - 30,000 บาท

30,001 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงตามความคิดเห็นมากที่สุดเพียง 1 คำตอบ ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว					
1. วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีชื่อเสียง					
2. ความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม					
3. วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีความน่าสนใจ					
4. มีพระพุทธรูป หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีเอกลักษณ์					
5. วัดเล่งเน่ยยี่ 2 มีประวัติความเป็นมายาวนาน					
ด้านการเข้าไปถึง					
1. ที่ตั้ง และความสะดวกในการเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2					
2. มีการตั้งป้ายบอกทางเป็นระยะชัดเจน					
3. สภาพของถนนเอื้ออำนวยต่อการเดินทาง					
4. สามารถเข้าถึงวัดเล่งเน่ยยี่ 2 ได้หลายทาง เช่น รถส่วนตัว รถนำเที่ยว รถประจำทาง ฯลฯ					
5. ความสะดวกในการเดินชมสถานที่ต่าง ๆ ภายในวัดเล่งเน่ยยี่ 2					
ด้านสิ่งสร้างความสบายสะดวก					
1. มีพื้นที่ที่สามารถรับรองผู้สูงอายุและคนพิการได้อย่าง					
2. มีที่จอดรถเพียงพอ					
3. มีร้านอาหารที่ได้มาตรฐาน สะอาด ราคา เหมาะสม					
4. มีแผนผัง หรือเส้นทางท่องเที่ยวในวัดเล่งเน่ยยี่ 2					
5. มีการจัดตั้งร้านค้าชุมชน และร้านให้เช่าวัดถุมงคล					

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา ของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านกิจกรรม					
1. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมพิธีกรรมทางศาสนา					
2. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ					
3. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการบริจาคช่วยเหลือมูลนิธิต่าง ๆ					
4. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีการสืบทอดพระพุทธศาสนา					
5. มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเช่าวัตถุมงคล					
ด้านการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยว					
1. มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ / ให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว					
2. มีข้อมูลสารสนเทศ หรือแผ่นพับที่มีข้อมูลเกี่ยวกับวัดเล่งเน่ยยี่ 2					
3. แผ่นพับข้อมูลมีคุณภาพ เข้าใจง่าย และเนื้อหาครบถ้วน					
4. มีจุดประชาสัมพันธ์ที่พร้อมให้บริการอย่างชัดเจน					
5. เจ้าหน้าที่ให้การสื่อสารอย่างสุภาพ เต็มใจ และเป็นกันเอง					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนาของวัดเล่งเน่ยยี่ 2 จังหวัดนนทบุรี

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

พระฐิติกร อุ่นเจริญ

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2561 - บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
- พ.ศ. 2557 - มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมกรมลาวาสวิทยาลัย
- พ.ศ. 2554 - ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมกรมลาวาสวิทยาลัย

ทุนการศึกษา

- พ.ศ. 2561- 2567 - มูลนิธิพระคณาจารย์จีนธรรมปัญญาจริยาภรณ์ วัดบรมราชากาญจนานิเชก
อนุสรณ์ฯ